

**Farmaceutische kengetallen
Farmaceutische verstrekkingen
Ambulante praktijk**

1999

Farmaceutische kengetallen farmaceutische verstrekkingen ambulante praktijk

---

Comité voor de evaluatie van de medische praktijk inzake geneesmiddelen

Voorzitter:

M. VERMEYLEN

Secretaris:

H. BEYERS

Leden:

P. BAEYENS, M. BAUVAL, M. BOUTSEN, D. BROECKX, P. CHEVALIER, M.-H. CORNELY, J. CREPLET, C. de GALOCSY, J. DE HOON, M. DETIEGE, A. DUFOUR, M. DUYCK, B. GEORGES, J. GERARD, H. HAERENS, F. JACOBS, P. LACOR, A. LECROART, J.-M. MELIS, H. PROESMANS, G. PUTZEYS, R. REGA, J.-Y. REGINSTER, H. SCHAUTTEET, G. SCHRAEPEN, N. SCHUHMANN, C. SMETS, F. SUMKAY, P. VAN DURME, P. VAN HOORDE, L. VAN BORTEL, O. VAN DE VLOED, R. VANSTECHELMAN, G. VERPOOTEN, J. VOISEY, I. WIDERA.

Secretariaat van het Comité

H. BEYERS, M. DE FALLEUR, A. DE SWAEF, A. MENSAERT.

De informatie uit deze handleiding mag niet overgenomen worden zonder toestemming van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering. Deze informatie mag in geen geval gebruikt worden voor publicitaire doeleinden.

Vierde editie, februari 2002

Verantwoordelijke uitgever: J. DE COCK, RIZIV, Tervurenlaan 211, 1150 Brussel

1. Inleiding

Deze vierde editie van de 'Farmaceutische Kengetallen van de Farmaceutische Verstrekingen in de Ambulante Praktijk' handelt over de gegevens van het jaar 1999.

Om de geneesmiddelen in te delen werd de internationaal aanvaarde rangschikking van geneesmiddelen (de Anatomical Therapeutic Chemical Classification - ATC) gebruikt. De volumegegevens werden uitgedrukt in Daily Defined Dose (DDD). Deze begrippen worden nader uitgelegd in de handleiding die deze editie van de 'Kengetallen' vergezelt.

De gegevens in dit verslag werden ingezameld via het Farmanet-systeem. Dit informatiekanaal wordt uitgebreid toegelicht in de handleiding. Een belangrijke opmerking is dat de gegevens verzameld in het kader van Farmanet enkel betrekking hebben op het voorschrijven van terugbetaalde specialiteiten in de ambulante praktijk. Niet-terugbetaalbare geneesmiddelen, magistrale voorschriften en voorschriften in ziekenhuizen komen daarom niet voor in de kengetallen. Sommige rusthuizen (ROB) en rust-en verzorgingstehuizen (RVT) worden bevoorraad door openbare apotheken. De gegevens over die geneesmiddelen zijn wel opgenomen in Farmanet. Nochtans kan niet worden nagegaan in welke ROB of RVT ze worden afgeleverd.

Het 'Comité voor de Evaluatie van de Medische Praktijk inzake Geneesmiddelen' van het RIZIV hoopt dat deze publicatie kan dienen als een onafhankelijke bron van informatie over het voorschrijfgedrag ten behoeve van discussies binnen LOK-groepen, wetenschappelijke verenigingen en beroepsorganisaties.

2. De gegevensinzameling

De gegevens over het jaar 1999 zijn voor 98,0 % volledig. Als referentie werd gebruik gemaakt van de uitgaven bekend uit de boekhoudkundige gegevens van 1998 en 1999 (documenten C). De getallen vermeld in dit verslag, werden aangepast met met een factor 1,02.

Zoals vermeld in de vorige editie, was de volledigheid van de gegevensinzameling over het jaar 1997 97 % en 1998 98,6 %. De gegevens over het tweede semester van 1996 waren slechts voor 82.13 % volledig. Een vertekening op de inzameling is niet uit te sluiten. Een vergelijking met de gegevens over 1996 moet dan ook met de nodige omzichtigheid gebeuren.

De gegevens hebben betrekking op alle voorschrijvers die geneesmiddelen hebben voorgeschreven, die voor humaan gebruik bestemd waren en die geheel of gedeeltelijk in aanmerking kwamen voor een tegemoetkoming binnen de Belgische reglementering.

Binnen Farmanet werden de volgende aantallen voorschrijvers geregistreerd (zie ook bijlage 2):

Huisartsen :	18.180
In opleiding	3.310
Specialisten :	
Specialisten Inwendige Geneeskunde: <i>(inclusief cardiologen, pneumologen, gastro-enterologen en reumatologen)</i>	3.606
Specialisten Pediatrie :	1.323
Specialisten Dermatologie :	623
Specialisten Gynecologie :	1.313
Andere Specialisten :	11.220
Tandartsen :	7.933
Totaal :	47.508

3. Indicatoren

Ook voor 1999 werden een aantal 'Indicatoren' bestudeerd van het voorschrijfgedrag van de huisartsen. Deze indicatoren worden verondersteld een concrete uiting te zijn van een onderliggend, meer algemeen kenmerk van het voorschrijfgedrag.

Zo werden aan de hand van algemeen aanvaarde aanbevelingen uit de internationale vakpers indicatoren gekozen die een beoordeling van de kwaliteit van voorschrijven in de huisartspraktijk moeten toelaten. Zoals in 1998 werden in dit kader de volgende indicatoren gekozen:

- het percentage betablokkers, diuretica, ACE-remmers en calciumantagonisten binnen het totaal van de cardiovasculaire geneesmiddelen
- het percentage protonpompremmers binnen de middelen tegen peptisch ulcus
- het percentage inhalatiecorticoïden voor vernevelaar en in dosisaërosol binnen de groep van middelen tegen astma en chronisch obstructief longlijden
- het percentage van penicillines en ampicillines en het percentage tetracyclines op het totaal van voorgeschreven antibiotica
- het percentage van selectieve serotonineheropnameremmers op het totaal van voorgeschreven antidepressiva

Indicatoren die gebruikt werden om het prijsbewust voorschrijven te peilen zijn:

- het percentage van nieuw vergoedbare geneesmiddelen op het totaal van de voorgeschreven geneesmiddelen
- het percentage van generica op het totaal van de geneesmiddelen met hetzelfde werkzaam bestanddeel

Op te merken valt dat een aantal indicatoren die een beoordeling van de kwaliteit van voorschrijven moeten toelaten, eveneens peilen naar het prijsbewust voorschrijven (bv. Het voorschrijven van betablokkers en diuretica).

Wij hebben het gebruik van indicatoren beperkt tot de analyse van de voorschriften van de huisartsen. De specialistengroep is te heterogeen om gemeenschappelijke indicatoren te kunnen aanduiden. In een recente vergadering hebben wij de Farmanet-gegevens besproken met de wetenschappelijke verenigingen en beroepsorganisaties. Wij hopen dat de betrokkenen zelf de voor de betreffende specialiteit geldende kwaliteitsnormen zullen aanreiken.

Voorschriften van de Huisartsen, Specialisten en Tandartsen

TABEL 4.1.1

1ste niveau ATC	Anatomische hoofdgroep	Brutobedrag (duizenden BEF)	%	Persoonlijk aandeel (duizenden BEF)	%	DDD/1000 inw/dag	%
A	MAAGDARMKANAAL EN METABOLISME	8.647.109	10,7%	1.279.935	7,6%	55,5	7,7%
B	BLOED EN BLOEDVORMENDE ORGANEN	2.311.612	2,9%	519.411	3,1%	12,5	1,7%
C	HARTVAATSTELSEL	23.124.762	28,6%	4.565.777	27,1%	270,2	37,3%
D	DERMATOLOGICA	1.492.506	1,8%	278.570	1,7%	6,8	0,9%
G	UROGENITALE STELSEL EN GESLACHTSHORMONEN	3.873.228	4,8%	2.046.580	12,2%	109,8	15,2%
H	SYSTEMISCHE HORMOONPREP., GESLACHTHOR. UITGEZ.	2.113.478	2,6%	220.865	1,3%	26,1	3,6%
J	ANTIMICROBIELE MIDDELEN VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	12.015.033	14,9%	2.641.994	15,7%	27,3	3,8%
L	ANTINEOPLASTISCHE EN IMMUNOMODULERENDE MIDDELEN	3.996.966	4,9%	13.814	0,1%	6,2	0,9%
M	SKELETSPIERSTELSEL	4.546.407	5,6%	1.001.803	6,0%	47,6	6,6%
N	ZENUWSTELSEL	10.540.591	13,0%	2.157.903	12,8%	66,9	9,2%
P	ANTIPARASITAIRE MIDDELEN	25.199	0,0%	5.888	0,0%	0,1	0,0%
R	ADEMHALINGSSTELSEL	7.220.658	8,9%	1.886.970	11,2%	77,0	10,6%
S	ZINTUIGLIJKE ORGANEN	890.410	1,1%	198.541	1,2%	17,8	2,5%
V	DIVERSE MIDDELEN	110.294	0,1%	11.173	0,1%	0,1	0,0%
totaal		80.908.252	100,0%	16.829.226	100,0%	723,9	100,0%

4. Resultaten

4.1 De verdeling

4.1.1 De verdeling over de therapeutische klassen

In deze tabel vindt men onderaan de kost en het totale volume van de ambulante voorschriften van alle voorschrijvers. In de eerste kolom wordt het brutobedrag (= nettobedrag of verzekeringsbijdrage + persoonlijk aandeel van de patiënt) in duizenden BEF weergegeven, in de tweede kolom het persoonlijk aandeel van de patiënt in de kostprijs en in de derde kolom wordt het volume uitgedrukt in DDD per 1000 inwoners per dag (zie Handleiding).

Ook in 1999 blijft volgens kostprijs de top 4 van de 14 hoofdklassen ongewijzigd:

1. Hart vaatstelsel (Klasse C)
2. Antimicrobiële middelen voor systemisch gebruik (Klasse J)
3. Zenuwstelsel (Klasse N)
4. Maagdarmkanaal en metabolisme (Klasse A)

Dit geldt eveneens voor de rangschikking naar volume:

1. Hart vaatstelsel (Klasse C)
2. Urogenitaal stelsel en geslachtshormonen (G)
3. Ademhalingsstelsel (R)
4. Zenuwstelsel (Klasse N)

De verschillen in deze twee rangorden zijn uiteraard het gevolg van het verschil in behandelingskost.

Voorschriften van de Huisartsen, Specialisten en Tandartsen
Evolutie 1997-1999

TABEL 4.1.2

1ste niveau ATC	Anatomische hoofdgroep	Brutobedrag (duizenden BEF)				Volume (duizenden DDD)				Brutobedrag / DDD			
		1997	1998	1999	Jaarlijkse evolutie in %	1997	1998	1999	Jaarlijkse evolutie in %	1997	1998	1999	Jaarlijkse evolutie in %
A	MAAGDARMKANAAL EN METABOLISME	7.454.641	7.946.049	8.647.109	7,7%	178.533	192.226	206.753	7,6%	41,8	41,3	41,8	0,1%
B	BLOED EN BLOEDVORMENDE ORGANEN	1.831.537	2.100.502	2.311.612	12,3%	41.565	44.365	46.723	6,0%	44,1	47,3	49,5	6,0%
C	HARTVAATSTELSEL	19.181.020	20.929.473	23.124.762	9,8%	864.681	914.111	1.007.289	7,9%	22,2	22,9	23,0	1,7%
D	DERMATOLOGICA	1.441.629	1.467.105	1.492.506	1,7%	26.126	25.360	25.343	-1,5%	55,2	57,9	58,9	3,3%
G	UROGENITALE STELSEL EN GESLACHTSHORMONEN	3.672.869	3.747.818	3.873.228	2,7%	385.867	384.739	409.484	3,0%	9,5	9,7	9,5	-0,3%
H	SYSTEMISCHE HORMOONPREP., GESLACHTHOR. UITGEZ.	2.046.590	2.102.540	2.113.478	1,6%	86.613	91.603	97.121	5,9%	23,6	23,0	21,8	-4,0%
J	ANTIMICROBIELE MIDDELEN VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	11.283.658	11.978.405	12.015.033	3,2%	96.128	101.393	101.940	3,0%	117,4	118,1	117,9	0,2%
L	ANTINEOPLASTISCHE EN IMMUNOMODULERENDE MIDDELEN	2.847.574	3.277.768	3.996.966	18,5%	20.805	21.697	23.209	5,6%	136,9	151,1	172,2	12,2%
M	SKELETSPIERSTELSEL	4.109.257	4.276.834	4.546.407	5,2%	161.885	167.077	177.270	4,6%	25,4	25,6	25,6	0,5%
N	ZENUWSTELSEL	8.578.746	9.383.103	10.540.591	10,8%	218.273	229.885	249.296	6,9%	39,3	40,8	42,3	3,7%
P	ANTIPARASITAIRE MIDDELEN	27.816	25.939	25.199	-4,8%	465	452	457	-0,9%	59,9	57,3	55,2	-4,0%
R	ADEMHALINGSSTELSEL	5.800.252	6.596.750	7.220.658	11,6%	261.001	279.576	287.163	4,9%	22,2	23,6	25,1	6,4%
S	ZINTUIGLIJKE ORGANEN	864.888	891.703	890.410	1,5%	64.478	65.689	66.273	1,4%	13,4	13,6	13,4	0,1%
V	DIVERSE MIDDELEN	125.120	123.894	110.294	-6,1%	220	219	209	-2,5%	568,0	566,5	527,1	-3,7%
totaal :		69.265.596	74.847.882	80.908.252	8,1%	2.406.640	2.518.390	2.698.530	5,9%	28,8	29,7	30,0	2,1%

Opmerking : de gegevens van alle jaren zijn verwerkt op basis van de link Geneesmiddel-ATC-DDD van 1999

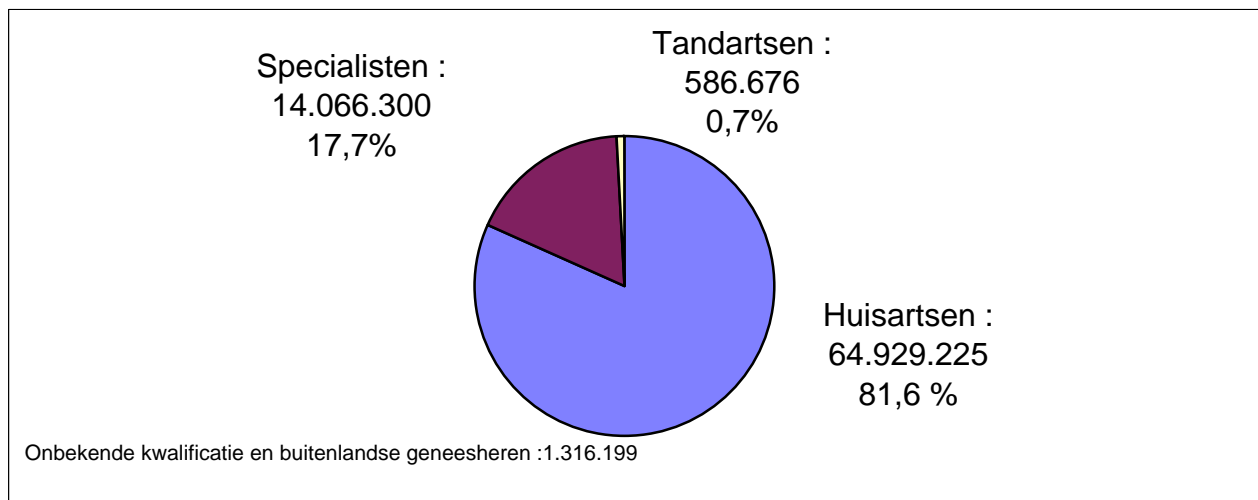
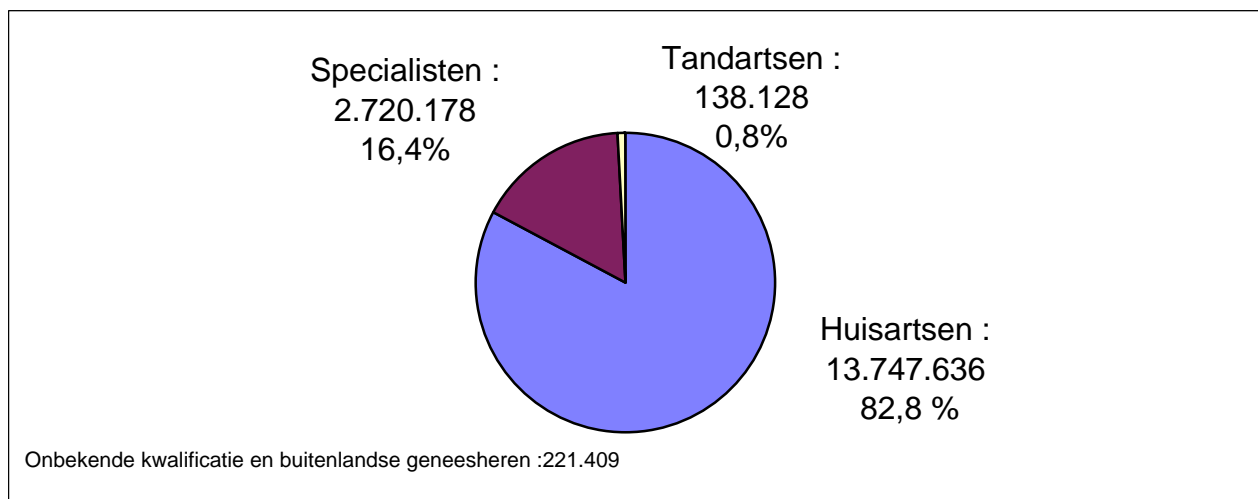
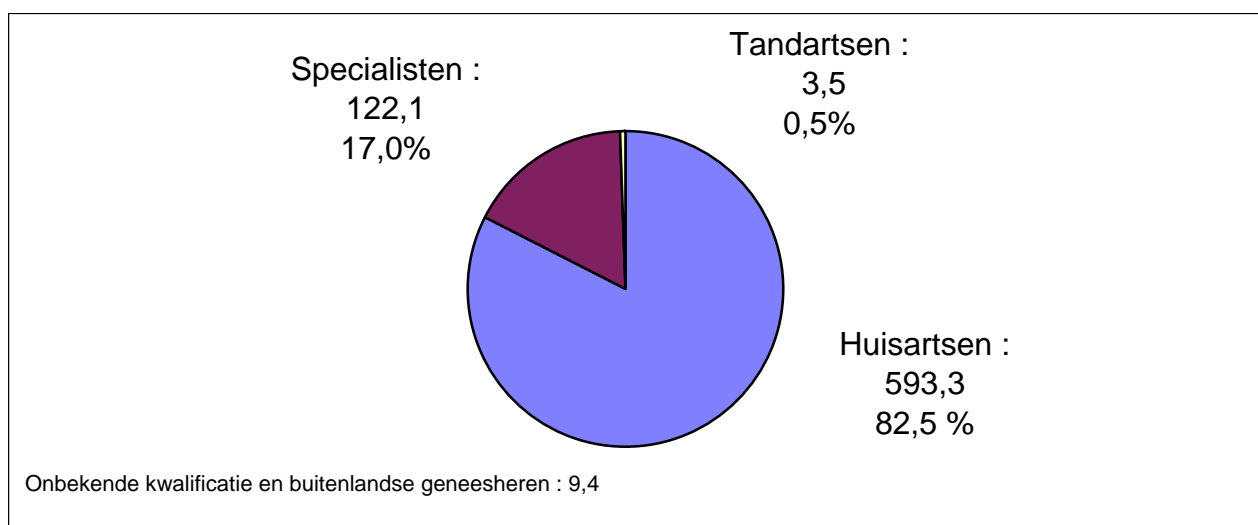
4.1.2 Evolutie 1997 - 1999

In deze tabel wordt de evolutie van de brutokost, het voorgeschreven volume en de kostprijs per volume weergegeven in vergelijking met de jaren 1997 en 1998.

De brutokost is in 1999 opnieuw met meer dan 8 % gestegen. De stijging is relatief meer uitgesproken in de ATC-hoofdklasse L (Antineoplastische en immunomodulerende middelen), hoofdklasse B (Bloed en bloedvormende organen), en hoofdklasse R (Ademhalingsstelsel).

De toename van het voorgeschreven volume is minder uitgesproken. Dit maakt dat de geneesmiddelen gemiddeld duurder zijn geworden. Deze toename van de kostprijs per volume is het meest uitgesproken in ATC-klasse L (Antineoplastische en immunomodulerende middelen), hoofdklasse R (Ademhalingsstelsel) en B (Bloed en bloedvormende organen).

Een stijging van de brutokost zou kunnen worden verklaard door het gebruik van duurdere geneesmiddelen en/of een overstap naar gotere verpakkingen. Daar de stijging in de kost echter meer uitgesproken is dan in het volume, is de toename van de kost voornamelijk het gevolg van het gebruik van duurdere geneesmiddelen.

Brutobedrag (duizenden BEF)**Persoonlijk aandeel (duizenden BEF)****DDD / 1000 inw / dag**

4.1.3 Verdeling van de voorschriften over de voorschrijvers

Zoals in voorbije jaren blijkt uit deze taartdiagrammen dat in 1999 ruim 80 % van de voorschriften afgeleverd worden door de huisartsen, terwijl zij ongeveer de helft van de voorschrijvers uitmaken.

Voorschriften van de Huisartsen, Specialisten en Tandartsen

TABEL 4.2

1er niveau ATC	Anatomische hoofdgroep	HUISARTSEN			SPECIALISTEN			TANDARTSEN		
		% Brutobedrag	% Persoonlijk aandeel	% DDD	% Brutobedrag	% Persoonlijk aandeel	% DDD	% Brutobedrag	% Persoonlijk aandeel	% DDD
A	MAAGDARMKANAAL EN METABOLISME	11,2%	8,1%	8,0%	8,6%	5,4%	5,9%	2,1%	1,5%	2,3%
B	BLOED EN BLOEDVORMENDE ORGANEN	2,8%	3,2%	1,8%	3,1%	2,9%	1,2%	1,4%	0,7%	0,6%
C	HARTVAATSTELSEL	32,9%	30,6%	42,0%	10,8%	11,4%	14,6%	5,6%	4,8%	11,3%
D	DERMATOLOGICA	1,4%	1,3%	0,7%	3,4%	3,3%	1,7%	0,5%	0,4%	0,4%
G	UROGENITALE STELSEL EN GESLACHTSHORMONEN	3,6%	9,0%	11,2%	10,9%	29,1%	34,8%	1,0%	2,3%	5,0%
H	SYSTEMISCHE HORMOONPREP., GESLACHTHOR. UITGEZ.	2,2%	1,2%	3,4%	4,7%	1,7%	4,5%	0,6%	0,3%	1,5%
J	ANTIMICROBIELE MIDDELEN VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	14,4%	15,8%	3,8%	15,2%	12,6%	2,9%	66,2%	67,2%	33,5%
L	ANTINEOPLASTISCHE EN IMMUNOMODULERENDE MIDDELEN	3,2%	0,0%	0,6%	12,7%	0,3%	2,0%	0,6%	0,0%	0,2%
M	SKELETSPIERSTELSEL	5,8%	6,1%	6,7%	4,2%	4,8%	4,8%	16,9%	17,2%	36,9%
N	ZENUWSTELSEL	12,7%	12,7%	8,9%	14,3%	13,2%	10,3%	2,8%	2,6%	3,0%
P	ANTIPARASITAIRE MIDDELEN	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,0%	0,2%	0,2%	0,2%
R	ADEMHALINGSSTELSEL	9,3%	11,4%	11,7%	7,6%	10,1%	8,8%	2,1%	2,6%	4,1%
S	ZINTUIGLIJKE ORGANEN	0,5%	0,5%	1,2%	4,0%	4,7%	8,5%	0,2%	0,2%	1,0%
V	DIVERSE MIDDELEN	0,1%	0,0%	0,0%	0,5%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
totaal		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

4.2. De therapeutische hoofdklassen volgens de voorschrijver

De gegevens in deze tabel werden opgesplitst volgens huisartsen, specialisten en tandartsen.

Voor de huisartsen zijn er weinig verschillen met de globale verdeling. De huisartsen leveren uiteraard de meerderheid van de voorschriften af.

Bij de specialisten is er meer spreiding over de verschillende klassen. De verschuivingen ten opzichte van 1998 worden later besproken.

Twee derden van de kost van de voorschriften van de tandartsen wordt uitgemaakt door antimicrobiële middelen.

4.3 Gegevens over therapeutische subgroepen (DU90%)

In de volgende negen tabellen worden de therapeutisch subgroepen (tot op het vierde niveau van de ATC-classificatie = niveau van de chemische groep) besproken. Enkel de geneesmiddelen die tot het DU90%-segment behoren worden weergegeven (voor een verklaring van het DU90%-concept, zie de handleiding).

De afgebeelde rangorde is deze volgens kost in 1999 (eerste kolom). De rangorde volgens kost in 1998 staat in de tweede kolom. In de rechter kolommen wordt ter vergelijking tevens de rangorde in 1999 en 1998 volgens volume weergegeven. Het volume wordt in deze tabellen in absolute DDD-eenheden uitgedrukt en niet per 1000 inwoners.

Het aantal therapeutische subgroepen dat zich bevindt in het DU90%-segment verschilt grondig tussen de verschillende specialismen en zal verder in detail besproken worden.

Huisartsen, Specialisten en Tandartsen - DU 90%

Plaats 99 (bedrag)	Plaats 98 (bedrag)	ATC code	Chemische ondergroep	% bruto- bedrag	Brutobedrag (duizenden)	Aantal DDD (duiz.)	% DDD	Plaats 99 (DDD)	Plaats 98 (DDD)
1	5	C10AA	HMG-CoA REDUCTASEREMMERS	5,5%	4.414.779	108.245	4,0%	4	8
2	1	N06AB	SELECTIEVE SEROTONINE REUPTAKE INHIBITOREN	5,1%	4.086.353	83.494	3,1%	6	5
3	4	A02BC	INHIBITOREN VAN DE PROTONPOMP	4,7%	3.787.999	44.920	1,7%	18	21
4	2	C09AA	INHIBITOREN VAN HET ANGIOTENSINE-CONVERSIE-ENZYM (ACE), ENKELVOUDIG	4,0%	3.244.392	131.444	4,8%	2	2
5	3	C08CA	DIHYDROPYRIDINEDERIVATEN	3,8%	3.089.251	96.071	3,5%	5	4
6	6	R03BA	GLUCOCORTICOIDEN	3,7%	2.960.168	63.499	2,3%	9	6
7	7	C07AB	BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN, SELECTIEVE	3,0%	2.410.242	123.582	4,6%	3	3
8	8	J01CR	COMBINATIEPREPARATEN VAN PENICILLINES, INCL. BETALACTAMASE-REMMERS	2,5%	2.006.149	19.721	0,7%	40	38
9	10	J01FA	MACROLIDEN	2,0%	1.654.921	12.964	0,5%	56	50
10	9	J01DA	CEFALOSPORINES EN VERWANTE VERBINDINGEN	2,0%	1.638.235	16.910	0,6%	44	57
11	13	G03AA	PROGESTAGENEN MET OESTROGENEN IN VASTE VERHOUDING	2,0%	1.589.432	216.001	8,0%	1	1
12	12	M01AC	OXICAMDERIVATEN	1,7%	1.362.683	45.626	1,7%	15	18
13	14	C01DX	OVERIGE VASODILATANTIA BIJ HARTZIEKTEN	1,6%	1.333.954	71.465	2,6%	7	10
14	11	C10AB	FIBRATEN	1,6%	1.290.534	67.991	2,5%	8	7
15	16	J01MA	FLUOROCHINOLONEN	1,6%	1.267.961	7.699	0,3%	72	75
16	23	N06AX	OVERIGE ANTIDEPRESSIVA	1,5%	1.174.208	26.807	1,0%	30	36
17	19	N02AX	OVERIGE OPIOIDEN	1,4%	1.157.837	15.379	0,6%	48	49
18	18	J02AC	TRIAZOLDERIVATEN	1,4%	1.135.226	4.053	0,1%	97	101
19	21	B01AB	HEPARINEGROEP	1,4%	1.109.870	10.295	0,4%	60	76
20	20	L02AE	GONADORELINE-ANALOGEN	1,4%	1.109.172	4.661	0,2%	94	96
21	15	J01CA	PENICILLINES MET BREED SPECTRUM	1,4%	1.107.087	15.435	0,6%	47	46
22	36	C09CA	ANTAGONISTEN VAN HET ANGIOTENSINE II, ENKELVOUDIG	1,3%	1.032.232	25.336	0,9%	32	54
23	27	M01AB	AZIJNZUURDERIVATEN EN VERWANTE STOFFEN	1,2%	969.162	37.682	1,4%	22	22
24	22	H02AB	GLUCOCORTICOIDEN	1,1%	923.797	45.892	1,7%	14	15
25	30	R03AC	SELECTIEVE BETA-2-SYMPATHICOMMETICA	1,1%	916.183	51.277	1,9%	12	13
26	17	A02BA	H2-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN	1,1%	910.353	14.538	0,5%	50	41
27	26	A10BB	SULFONYLUREUMDERIVATEN	1,1%	908.684	48.638	1,8%	13	14
28	33	L04AA	SELECTIEVE IMMUNOSUPPRESSIVA	1,1%	856.899	2.000	0,1%	120	126
29	25	M01AE	PROPIONZUURDERIVATEN	1,1%	852.231	45.252	1,7%	17	17
30	24	C01DA	ORGANISCHE NITRATEN	1,0%	841.119	45.505	1,7%	16	12
31	39	L03AB	INTERFERONEN	0,9%	755.023	809	0,0%	153	182
32	28	J01AA	TETRACYCLINES	0,9%	730.876	14.120	0,5%	52	43
33	29	B01AC	TROMBOCYTENAGGREGATIEREMMERS, HEPARINE UITGEZONDERD	0,9%	718.248	22.601	0,8%	37	34
34	31	A10AD	MIDDELLANGWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN MET SNEL BEGINEFFECT	0,9%	690.429	16.903	0,6%	45	45
35	49	M05BA	BISFOSFONATEN	0,8%	657.206	9.440	0,3%	63	93
36	32	R03AK	SYMPATHICOMMETICA MET ANDERE ASTMAMIDDELEN	0,8%	641.311	40.597	1,5%	21	19
37	35	N03AG	VETZUURDERIVATEN	0,7%	573.163	8.648	0,3%	67	69
38	34	R06AE	PIPERAZINEDERIVATEN	0,7%	554.134	23.158	0,9%	36	33
39	38	C09BA	INHIBITOREN VAN HET ANGIOTENSINE-CONVERSIE-ENZYM (ACE) MET DIURETICA	0,7%	530.287	12.193	0,4%	57	56
40	37	C03DA	ALDOSTERONANTAGONISTEN	0,6%	523.121	19.690	0,7%	41	39
41	42	R06AX	OVERIGE ANTIHISTAMINICA VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	0,6%	485.676	20.293	0,7%	39	40
42	40	C03EA	"LOW-CEILING" DIURETICA MET KALIUMSPARENDE MIDDELEN	0,6%	464.005	51.547	1,9%	11	11
43	41	C07AA	BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN, NIET-SELECTIEVE	0,6%	446.584	33.155	1,2%	24	25
44	47	C07AG	ALFA- EN BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN	0,5%	443.693	10.756	0,4%	58	60
45	43	H05BA	CALCITONINE	0,5%	426.600	2.130	0,1%	114	119
46	50	R01AD	CORTICOSTEROIDEN	0,5%	423.148	24.541	0,9%	35	35
47	45	S01ED	BETA-RECEPTORBLOKKERENDE STOFFEN	0,5%	421.099	31.011	1,1%	26	26
48	64	N05AX	OVERIGE ANTIPSYCHOTICA (NEUROLEPTICA)	0,5%	414.931	7.632	0,3%	74	78
49	44	C08DB	BENZOTHAZEPINEDERIVATEN	0,5%	413.371	14.877	0,5%	49	47
50	52	D01BA	ANTIMYCOTICA VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	0,5%	401.889	4.360	0,2%	96	95
51	58	R05CB	MUCOLYTICA	0,5%	400.893	15.508	0,6%	46	53
52	51	A07EC	MESALAZINE EN VERWANTE VERBINDINGEN	0,5%	389.350	8.690	0,3%	66	66
53	53	J07BB	INFLUENZAVACCINS	0,5%	381.801	1.047	0,0%	139	141
54	67	J05AF	INHIBITOREN VAN HET REVERSE TRANSCRIPTASE (NUCLEOSIDEN)	0,5%	380.052	1.208	0,0%	136	142
55	77	L02BB	ANTI-ANDROGENEN	0,5%	372.322	1.781	0,1%	125	132
56	46	L02BA	ANTI-OESTROGENEN	0,5%	369.544	9.325	0,3%	65	59
57	60	B02BD	BLOEDSTOLLINGSFACTOREN	0,5%	367.855	27	0,0%	253	252
58	57	M04AA	MIDDELEN MET REMMENDE WERKING OP DE URINEZUURPRODUKTIE	0,4%	356.739	24.952	0,9%	34	32
59	55	C07CB	SELECTIEVE BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN MET OVERIGE DIURETICA	0,4%	350.618	17.088	0,6%	43	42
60	54	N06AA	NIET SELECTIEVE MONOAMINE REUPTAKE INHIBITOREN	0,4%	345.299	20.647	0,8%	38	37
61	61	N07CA	ANTIVERTIGO PREPARATEN	0,4%	343.760	17.529	0,6%	42	44
62	48	G04CA	ALFA-RECEPTORBLOKKERENDE STOFFEN	0,4%	339.280	8.257	0,3%	69	63
63	65	C01BC	ANTI-ARITMICA (KLASSE IC)	0,4%	337.558	10.377	0,4%	59	61
64	59	G03CA	NATUURLIJKE EN SEMISYNTHETISCHE OESTROGENEN, ENKELVOUDIG	0,4%	333.283	59.356	2,2%	10	9
65	62	C03CA	SULFONAMIDEN	0,4%	331.471	37.487	1,4%	23	23
66	56	G03AB	PROGESTAGENEN MET OESTROGENEN, SEQUENTIELE PREPARATEN	0,4%	331.243	42.570	1,6%	20	16
67	66	J07AG	HEMOPHILUS INFLUENZAE B-VACCINS	0,4%	323.792	408	0,0%	181	184
68	68	A10AB	SNELWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN	0,4%	322.175	7.674	0,3%	73	74
69	70	A10BA	BIGUANIDEN	0,4%	318.754	29.129	1,1%	28	30
70	63	A10AC	MIDDELLANGWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN	0,4%	318.237	7.770	0,3%	71	71
71	80	C07FB	SELECTIEVE BETA-BLOKKERENDE MIDDELEN MET OVERIGE ANTIHYPERTENSIVA	0,4%	305.958	10.096	0,4%	61	67
72	74	H01AC	SOMATROPINE EN ANALOGEN	0,4%	291.071	301	0,0%	193	197
73	72	A03FA	PROPULSIVA	0,4%	287.146	4.816	0,2%	93	94
74	71	D10BA	RETINOIDEN VOOR ACNE	0,4%	286.617	2.539	0,1%	105	110
75	82	C07BB	SELECTIEVE BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN MET THIAZIDEN	0,3%	267.503	13.669	0,5%	53	55
76	76	N04BA	DOPA EN -DERIVATEN	0,3%	259.179	6.469	0,2%	80	80
77	*	J05AE	PROTEASE-INHIBITOREN	0,3%	254.925	595	0,0%	166	*
78	*	N02AB	FENYLPYRIDINEDERIVATEN	0,3%	253.362	3.880	0,1%	100	*
79	79	C03BA	SULFONAMIDEN	0,3%	249.933	31.597	1,2%	25	28
80	73	R03BB	PARASYMPATHICOLYTICA	0,3%	235.916	27.551	1,0%	29	27
81	75	R03BC	ANTI-ALLERGISCHE MIDDELEN, EXCL. CORTICOSTEROIDEN	0,3%	232.295	4.602	0,2%	95	90
82	78	N05AL	BENZAMIDEN	0,3%	231.758	1.872	0,1%	122	122
83	86	N04BC	DOPAMINE-AGONISTEN	0,3%	231.221	1.245	0,0%	133	137
84	84	D07AC	STERK WERKZAME CORTICOSTEROIDEN (GROEP III)	0,3%	219.758	5.454	0,2%	87	87
85	69	J07BC	HEPATITISVACCINS	0,3%	216.729	343	0,0%	187	176
86	81	J01FF	LINCOSAMIDEN	0,3%	215.153	794	0,0%	154	154
TOTAAL				90,1%	72.908.458	2.307.496	85,0%	-	-

4.3.1 De therapeutische subgroepen van het DU90%-segment voor alle voorschrijvers

Dit segment bestaat uit 86 klassen. De top 5 volgens kostprijs omvat dezelfde geneesmiddelen maar de volgorde is gewijzigd. De HMG-CoA reductaseremmers (C10AA) zijn gestegen van plaats 5 naar de eerste plaats. Dit is grotendeels te wijten aan een toename van het voorgeschreven volume. De serotonine heropnameremmers (N06AB) zijn tweede. De ACE-remmers (C09AA) dalen naar de vierde plaats. Volgens volume blijven zij tweede. Deze klasse is bijgevolg relatief goedkoper geworden. Volgens volume (uitgedrukt in DDD) zijn de contraceptiva de meest voorgeschreven geneesmiddelen.

De angiotensine-II-antagonisten (C09CA) en de antidepressiva behorend tot de klasse N06AX (met venlafaxine en trazodon) stijgen in de rangschikking. Venlafaxine is sinds 1997 aangenomen voor terugbetaling. In 1999 is het verbruik met 30% toegenomen ten opzichte van 1998, wat resulteerde in een brutokost in 1999 van 556 miljoen BEF. Trazodon is een reeds ouder geneesmiddel dat in 1985 aangenomen werd voor terugbetaling. Toch stijgt het verbruik jaarlijks met meer dan 10 %, resulterend in een brutokost van 468 miljoen BEF in 1999.

In 1999 verschijnen er twee nieuwe therapeutische subgroepen in het DU90%-segment: de proteaseremmers (J05AE) en de fenylpiperidinederivaten (N02AB) waaronder de pleister met gereguleerde afgifte van fentanyl.

TABEL 4.3.2

Huisartsen - DU 90%

Plaats 99 (bedrag)	Plaats 98 (bedrag)	ATC code	Chemische ondergroep	% bruto- bedrag	Brutobedrag (duizenden)	Aantal DDD (duiz.)	% DDD	Plaats 99 (DDD)	Plaats 98 (DDD)
1	4	C10AA	HMG-CoA REDUCTASEREMMERS	6,3%	4.086.856	100.112	4,5%	4	7
2	5	A02BC	INHIBITOREN VAN DE PROTONPOMP	5,2%	3.345.999	39.555	1,8%	14	21
3	2	N06AB	SELECTIEVE SEROTONINE REUPTAKE INHIBITOREN	5,1%	3.334.715	68.099	3,1%	6	5
4	1	C09AA	INHIBITOREN VAN HET ANGIOTENSINE-CONVERSIE-ENZYM (ACE), ENKELVOUDIG	4,6%	2.991.202	121.042	5,5%	2	1
5	3	C08CA	DIHYDROPIRIDINEDERIVATEN	4,4%	2.852.609	88.744	4,0%	5	4
6	6	R03BA	GLUCOCORTICOIDEN	3,8%	2.482.191	53.643	2,4%	9	8
7	7	C07AB	BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN, SELECTIEVE	3,4%	2.222.450	114.155	5,2%	3	3
8	8	J01CR	COMBINATIEPREPARATEN VAN PENICILLINES, INCL. BETALACTAMASE-REMMERS	2,6%	1.670.019	16.436	0,7%	38	35
9	9	J01DA	CEFALOSPORINES EN VERWANTE VERBINDINGEN	2,3%	1.498.156	15.617	0,7%	41	56
10	10	J01FA	MACROLIDEN	2,3%	1.486.991	11.659	0,5%	53	47
11	13	C01DX	OVERIGE VASODILATANTIA BIJ HARTZIEKTEN	1,9%	1.221.290	65.650	3,0%	7	9
12	11	C10AB	FIBRATEN	1,9%	1.210.466	63.703	2,9%	8	6
13	12	M01AC	OXICAMDERIVATEN	1,8%	1.159.055	38.726	1,8%	16	14
14	16	N02AX	OVERIGE OPIOIDEN	1,6%	1.043.172	13.895	0,6%	44	46
15	15	J01MA	FLUOROCINOLONEN	1,6%	1.040.113	6.339	0,3%	67	68
16	33	C09CA	ANTAGONISTEN VAN HET ANGIOTENSINE II, ENKELVOUDIG	1,5%	965.494	23.695	1,1%	28	53
17	19	G03AA	PROGESTAGENEN MET OESTROGENEN IN VASTE VERHOUDING	1,5%	956.898	130.756	5,9%	1	2
18	17	J01CA	PENICILLINES MET BREED SPECTRUM	1,4%	880.442	12.255	0,6%	50	48
19	27	N06AX	OVERIGE ANTIDEPRESSIVA	1,3%	864.163	19.908	0,9%	33	34
20	21	L02AE	GONADORELINE-ANALOGEN	1,3%	847.015	3.512	0,2%	90	93
21	20	A10BB	SULFONYLUREUMDERIVATEN	1,3%	840.603	44.986	2,0%	11	12
22	14	A02BA	H2-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN	1,3%	836.321	13.346	0,6%	47	36
23	23	B01AB	HEPARINEGROEP	1,3%	833.485	7.835	0,4%	60	73
24	22	M01AB	AZIJNZUURDERIVATEN EN VERWANTE STOFFEN	1,3%	830.815	32.176	1,5%	22	23
25	24	J02AC	TRIAZOLDERIVATEN	1,2%	791.113	2.819	0,1%	97	100
26	18	C01DA	ORGANISCHE NITRATEN	1,2%	786.396	42.357	1,9%	13	11
27	31	R03AC	SELECTIEVE BETA-2-SYMPATHICOMMETICA	1,2%	779.163	44.762	2,0%	12	13
28	25	H02AB	GLUCOCORTICOIDEN	1,1%	684.077	33.787	1,5%	21	18
29	26	M01AE	PROPIONZUURDERIVATEN	1,0%	669.186	35.429	1,6%	18	17
30	29	B01AC	TROMBOCYTENAGGREGATIEREMMERS, HEPARINE UITGEZONDERD	1,0%	644.376	20.444	0,9%	32	31
31	30	R03AK	SYMPATHICOMMETICA MET ANDERE ASTMAMIDDELEN	0,9%	578.816	36.624	1,7%	17	16
32	32	A10AD	MIDDELLANGWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN MET SNEL BEGINEFFECT	0,8%	540.706	13.262	0,6%	48	44
33	28	J01AA	TETRACYCLINES	0,8%	531.018	10.806	0,5%	55	45
34	48	M05BA	BISFOSFONATEN	0,8%	524.718	7.764	0,4%	61	90
35	36	C09BA	INHIBITOREN VAN HET ANGIOTENSINE-CONVERSIE-ENZYM (ACE) MET DIURETICA	0,8%	499.181	11.469	0,5%	54	55
36	34	C03DA	ALDOSTERONANTAGONISTEN	0,7%	480.874	18.053	0,8%	35	33
37	35	R06AE	PIPERAZINEDERIVATEN	0,7%	453.538	18.954	0,9%	34	32
38	37	C03EA	"LOW-CEILING" DIURETICA MET KALIUMSPARENDE MIDDELEN	0,7%	435.404	48.351	2,2%	10	10
39	39	N03AG	VETZUURDERIVATEN	0,6%	419.092	6.414	0,3%	66	67
40	41	C07AG	ALFA- EN BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN	0,6%	406.969	9.865	0,4%	57	58
41	43	R06AX	OVERIGE ANTIHISTAMINICA VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	0,6%	394.649	16.471	0,7%	37	40
42	38	C07AA	BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN, NIET-SELECTIEVE	0,6%	394.416	29.311	1,3%	24	24
43	40	C08DB	BENZOTHAZEPINEDERIVATEN	0,6%	374.150	13.482	0,6%	46	42
44	44	J07BB	INFLUENZAVACCINS	0,6%	368.766	1.011	0,0%	126	125
45	42	H05BA	CALCITONINE	0,5%	349.579	1.746	0,1%	109	114
46	46	C07CB	SELECTIEVE BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN MET OVERIGE DIURETICA	0,5%	333.636	16.270	0,7%	39	38
47	47	M04AA	MIDDELEN MET REMMENDE WERKING OP DE URINEZUURPRODUKTIE	0,5%	324.885	22.825	1,0%	31	30
48	55	R05CB	MUCOLYTICA	0,5%	314.120	14.460	0,7%	43	50
49	50	N07CA	ANTIVERTIGO PREPARATEN	0,5%	310.675	15.853	0,7%	40	41
50	49	C03CA	SULFONAMIDEN	0,5%	306.188	34.444	1,6%	20	19
51	45	G04CA	ALFA-RECEPTORBLOKKERENDE STOFFEN	0,5%	306.046	7.448	0,3%	63	60
52	75	L03AB	INTERFERONEN	0,5%	305.482	295	0,0%	171	198
53	52	D01BA	ANTI-MYCOTICA VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	0,5%	301.376	3.278	0,1%	93	95
54	53	R01AD	CORTICOSTEROIDEN	0,5%	300.338	17.384	0,8%	36	37
55	51	C01BC	ANTI-ARITMICA (KLASSE IC)	0,5%	297.292	9.199	0,4%	59	59
56	63	C07FB	SELECTIEVE BETA-BLOKKERENDE MIDDELEN MET OVERIGE ANTIHYPERTENSIVA	0,4%	288.074	9.502	0,4%	58	61
57	56	A10BA	BIGUANIDEN	0,4%	285.095	26.046	1,2%	27	29
58	72	L02BB	ANTI-ANDROGENEN	0,4%	280.105	1.339	0,1%	120	127
59	58	A07EC	MESALAZINE EN VERWANTE VERBINDINGEN	0,4%	257.353	5.774	0,3%	70	69
60	54	N06AA	NIET SELECTIEVE MONOAMINE REUPTAKE INHIBITOREN	0,4%	257.277	15.452	0,7%	42	39
61	70	C07BB	SELECTIEVE BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN MET THIAZIDEN	0,4%	255.843	13.082	0,6%	49	52
62	61	B02BD	BLOEDSTOLLINGSFACTOREN	0,4%	245.958	18	0,0%	248	247
63	59	C03BA	SULFONAMIDEN	0,4%	235.736	29.655	1,3%	23	26
64	64	A03FA	PROPULSIVA	0,4%	230.967	3.931	0,2%	85	87
65	60	G03CA	NATUURLIJKE EN SEMISYNTHETISCHE OESTROGENEN, ENKELVOUDIG	0,3%	222.792	38.850	1,8%	15	15
66	*	N05AX	OVERIGE ANTIPSYCHOTICA (NEUROLEPTICA)	0,3%	221.282	4.954	0,2%	77	*
67	68	N04BA	DOPA EN -DERIVATEN	0,3%	218.708	5.471	0,2%	71	70
68	65	A10AC	MIDDELLANGWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN	0,3%	213.482	5.213	0,2%	73	71
69	57	L02BA	ANTI-OESTROGENEN	0,3%	209.014	5.258	0,2%	72	66
70	*	N02AB	FENYLPYRIDINEDERIVATEN	0,3%	207.885	3.180	0,1%	94	*
71	66	G03AB	PROGESTAGENEN MET OESTROGENEN, SEQUENTIELE PREPARATEN	0,3%	204.903	26.425	1,2%	26	25
72	67	N05AL	BENZAMIDEN	0,3%	204.805	1.652	0,1%	112	115
73	62	R03BB	PARASYMPATHICOLYTICA	0,3%	199.835	23.355	1,1%	29	28
74	78	L04AA	SELECTIEVE IMMUNOSUPPRESSIVA	0,3%	196.639	462	0,0%	156	164
75	69	R03BC	ANTI-ALLERGISCHE MIDDELEN, EXCL. CORTICOSTEROIDEN	0,3%	186.927	3.683	0,2%	89	83
76	73	M01AX	OVERIGE NIET-STEROIDE ANTINFLAMMATOIRE/ANTIRHEUMATISCHE MIDDELEN	0,3%	179.373	6.092	0,3%	69	65
TOTAAL				90,1%	58.508.796	1.899.879	85,9%	-	-

4.3.2 De therapeutische subgroepen van het DU90%-segment voor de huisartsen

De verschuivingen in de top vijf van het DU90%-segment van de huisartsen zijn identiek aan de deze gevonden voor alle voorschrijvers.

Zowel qua kostprijs als volume blijven de antihypertensiva belangrijk. Opvallend is dat, zoals in de vorige jaren, de ACE-remmers (C09AA) de rangschikking aanvoeren zowel qua kost als qua volume. De klasse van de angiotensine-II-antagonisten (C09CA) laten een opmerkelijke toename zien.

Tandartsen - DU 90%

Plaats 99 (bedrag)	Plaats 98 (bedrag)	ATC code	Chemische ondergroep	% bruto- bedrag	Brutobedrag (duizenden)	Aantal DDD (duiz.)	% DDD	Plaats 99 (DDD)	Plaats 98 (DDD)
1	1	J01CA	PENICILLINES MET BREED SPECTRUM	25,3%	148.395	2.125	16,5%	2	2
2	2	J01CR	COMBINATIEPREPARATEN VAN PENICILLINES, INCL. BETALACTAMASE-REMMERS	17,5%	102.534	1.020	7,9%	3	3
3	3	M01AE	PROPIONZUURDERIVATEN	11,5%	67.548	3.606	28,1%	1	1
4	4	J01FF	LINCOSAMIDEN	8,3%	48.855	206	1,6%	11	11
5	5	J01FA	MACROLIDEN	7,0%	40.841	298	2,3%	8	8
6	6	J01AA	TETRACYCLINES	3,7%	21.970	480	3,7%	4	4
7	7	J01DA	CEFALOSPORINES EN VERWANTE VERBINDINGEN	2,2%	12.944	112	0,9%	17	14
8	9	M01AC	OXICAMDERIVATEN	2,1%	12.293	421	3,3%	6	6
9	8	M01AB	AZIJNZUURDERIVATEN EN VERWANTE STOFFEN	2,0%	11.922	449	3,5%	5	5
10	11	J02AC	TRIAZOLDERIVATEN	1,1%	6.436	19	0,1%	57	59
11	13	N06AB	SELECTIEVE SEROTONINE REUPTAKE INHIBITOREN	1,0%	5.956	122	0,9%	15	16
12	10	M01AX	OVERIGE NIET-STEROIDE ANTIINFLAMMATOIRE/ANTIRHEUMATISCHE MIDDELEN	0,9%	5.573	207	1,6%	10	9
13	20	C10AA	HMG-CoA REDUCTASEREMMERS	0,9%	5.350	131	1,0%	14	28
14	12	C08CA	DIHYDROPYRIDINEDERIVATEN	0,8%	4.855	149	1,2%	13	13
15	15	B02BD	BLOEDSTOLLINGSFACTOREN	0,8%	4.567	0	0,0%	198	201
16	19	A02BC	INHIBITOREN VAN DE PROTONPOMP	0,7%	4.384	51	0,4%	34	41
17	17	R03BA	GLUCOCORTICOIDEN	0,7%	4.282	100	0,8%	18	18
18	14	C09AA	INHIBITOREN VAN HET ANGIOTENSINE-CONVERSIE-ENZYM (ACE), ENKELVOUDIG	0,7%	4.276	177	1,4%	12	12
19	18	N02AX	OVERIGE OPIOIDEN	0,7%	4.184	55	0,4%	33	33
20	16	C07AB	BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN, SELECTIEVE	0,7%	4.101	213	1,7%	9	10
21	21	J01MA	FLUOROCHINOLONEN	0,5%	3.198	19	0,1%	56	62
22	22	G03AA	PROGESTAGENEN MET OESTROGENEN IN VASTE VERHOUDING	0,5%	2.669	362	2,8%	7	7
23	23	H02AB	GLUCOCORTICOIDEN	0,4%	2.296	113	0,9%	16	15
TOTAAL				90,2%	529.429	10.434	81,2%	-	-

4.3.3 De therapeutische subgroepen van het DU90%-segment voor de tandartsen

De voorschriften van tandartsen bestaan bijna uitsluitend uit antibiotica (J01) en niet-steroidale antiflogistica (M01). De voorgeschreven kleine hoeveelheden van de andere klassen zijn wellicht welwillendheids-voorschriften. Het voorschrijfgedrag van de tandartsen vertoont weinig wijzigingen over de verschillende jaren.

Geneesheren specialist - DU 90%

TABEL 4.3.4

Plaats 99 (bedrag)	Plaats 98 (bedrag)	ATC code	Chemische ondergroep	% bruto- bedrag	Brutobedrag (duizenden)	Aantal DDD (duiz.)	% DDD	Plaats 99 (DDD)	Plaats 98 (DDD)
1	1	N06AB	SELECTIEVE SEROTONINE REUPTAKE INHIBITOREN	4,7%	662.388	13.557	3,0%	5	5
2	2	G03AA	PROGESTAGENEN MET OESTROGENEN IN VASTE VERHOUDING	4,4%	619.388	83.424	18,3%	1	1
3	3	L04AA	SELECTIEVE IMMUNOSUPPRESSIVA	4,3%	603.420	1.404	0,3%	68	77
4	4	R03BA	GLUCOCORTICOIDEN	3,0%	425.391	8.598	1,9%	9	9
5	8	L03AB	INTERFERONEN	2,9%	403.437	465	0,1%	120	137
6	5	A02BC	INHIBITOREN VAN DE PROTONPOMP	2,8%	392.988	4.745	1,0%	22	25
7	6	S01ED	BETA-RECEPTORBLOKKERENDE STOFFEN	2,3%	317.316	23.382	5,1%	2	2
8	7	J02AC	TRIAZOLDERIVATEN	2,2%	312.709	1.118	0,2%	77	80
9	19	C10AA	HMG-CoA REDUCTASEREMMERS	2,0%	280.084	6.867	1,5%	12	29
10	10	N06AX	OVERIGE ANTIDEPRESSIVA	2,0%	277.518	6.155	1,4%	15	17
11	11	J05AF	INHIBITOREN VAN HET REVERSE TRANSCRIPTASE (NUCLEOSIDEN)	1,9%	272.400	856	0,2%	93	100
12	12	B01AB	HEPARINEGROEP	1,8%	257.869	2.322	0,5%	49	61
13	9	H01AC	SOMATROPINE EN ANALOGEN	1,8%	256.853	265	0,1%	137	140
14	13	L02AE	GONADORELINE-ANALOGEN	1,8%	253.190	1.108	0,2%	78	87
15	15	C09AA	INHIBITOREN VAN HET ANGIOTENSINE-CONVERSIE-ENZYM (ACE), ENKELVOUDIG	1,6%	220.634	9.002	2,0%	8	8
16	16	J01CR	COMBINATIEPREPARATEN VAN PENICILLINES, INCL. BETALACTAMASE-REMMERS	1,5%	213.326	2.064	0,5%	53	51
17	14	H02AB	GLUCOCORTICOIDEN	1,5%	213.098	10.825	2,4%	7	7
18	20	J01MA	FLUOROCHINOLONEN	1,5%	211.173	1.261	0,3%	73	75
19	17	C08CA	DIHYDROPYRIDINERIVATEN	1,5%	204.178	6.279	1,4%	13	12
20	18	D10BA	RETINOIDEN VOOR ACNE	1,5%	204.136	1.816	0,4%	57	57
21	29	J05AE	PROTEASE-INHIBITOREN	1,3%	176.268	410	0,1%	126	129
22	27	N05AX	OVERIGE ANTIPSYCHOTICA (NEUROLEPTICA)	1,2%	174.816	2.429	0,5%	48	49
23	26	G03GA	GONADOTROFINEN	1,2%	172.899	2.134	0,5%	52	52
24	21	M01AC	OXICAMDERIVATEN	1,2%	171.365	5.791	1,3%	16	14
25	24	C07AB	BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN, SELECTIEVE	1,1%	161.655	8.081	1,8%	10	10
26	22	J01AA	TETRACYCLINES	1,1%	159.079	2.530	0,6%	46	44
27	25	J07AG	HEMOPHILUS INFLUENZAE B-VACCINS	1,1%	153.642	194	0,0%	149	150
28	23	L02BA	ANTI-OESTROGENEN	1,1%	148.136	3.749	0,8%	27	28
29	28	N03AG	VETZUURDERIVATEN	1,0%	138.407	1.998	0,4%	54	54
30	33	A10AD	MIDDELLANGWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN MET SNEL BEGINEFFECT	0,9%	130.282	3.167	0,7%	36	40
31	34	A10AB	SNELWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN	0,9%	126.702	2.985	0,7%	39	41
32	30	G03AB	PROGESTAGENEN MET OESTROGENEN, SEQUENTIELE PREPARATEN	0,9%	123.564	15.781	3,5%	4	4
33	42	M05BA	BISFOSFONATEN	0,9%	121.943	1.546	0,3%	63	79
34	36	A07EC	MESALAZINE EN VERWANTE VERBINDINGEN	0,8%	117.947	2.593	0,6%	45	45
35	44	R03AC	SELECTIEVE BETA-2-SYMPATHICOMIMETICA	0,8%	117.447	5.664	1,2%	18	16
36	35	G03DA	PREGN-4-EEN DERIVATEN	0,8%	116.610	5.785	1,3%	17	18
37	32	J01DA	CEFALOSPORINES EN VERWANTE VERBINDINGEN	0,8%	116.120	1.065	0,2%	82	102
38	31	J01FA	MACROLIDEN	0,8%	114.629	905	0,2%	86	86
39	39	M01AB	AZIJNZUURDERIVATEN EN VERWANTE STOFFEN	0,8%	114.341	4.563	1,0%	24	26
40	37	G03CA	NATUURLIJKE EN SEMISYNTHETISCHE OESTROGENEN, ENKELVOUDIG	0,8%	107.628	19.961	4,4%	3	3
41	40	R01AD	CORTICOSTEROIDEN	0,8%	107.097	6.228	1,4%	14	13
42	38	M01AE	PROPIONZUURDERIVATEN	0,7%	102.429	5.518	1,2%	19	15
43	43	C01DX	OVERIGE VASODILANTIA BIJ HARTZIEKTEN	0,7%	101.293	5.209	1,1%	20	24
44	49	N02AX	OVERIGE OPIOIDEN	0,7%	99.410	1.281	0,3%	72	76
45	45	B02BD	BLOEDSTOLLINGSFACTOREN	0,7%	96.233	7	0,0%	261	259
46	47	A10AC	MIDDELLANGWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN	0,7%	91.881	2.242	0,5%	50	50
47	46	R06AE	PIPERAZINERIVATEN	0,6%	88.899	3.713	0,8%	29	30
48	64	L02BB	ANTI-ANDROGENEN	0,6%	88.633	423	0,1%	125	134
49	50	G03FB	PROGESTAGENEN MET OESTROGENEN, SEQUENTIELE PREPARATEN	0,6%	86.690	11.226	2,5%	6	6
50	56	L03AA	COLONY STIMULATING FACTORS (BLOEDGROEIFACTOREN)	0,6%	82.267	17	0,0%	235	229
51	51	D01BA	ANTIMYCOTICA VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	0,6%	81.195	874	0,2%	90	88
52	54	R06AX	OVERIGE ANTIHISTAMINICA VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	0,6%	79.992	3.351	0,7%	35	36
53	58	R05CB	MUCOLYTICA	0,6%	79.243	862	0,2%	92	104
54	48	N06AA	NIET SELECTIEVE MONOAMINE REUPTAKE INHIBITOREN	0,6%	78.712	4.628	1,0%	23	20
55	41	J07BC	HEPATITISVACCINS	0,5%	74.471	118	0,0%	174	157
56	52	G03DB	PREGNADIEENDERIVATEN	0,5%	72.695	4.745	1,0%	21	19
57	62	J05AB	NUCLEOSIDEN EN NUCLEOTIDEN, EXCL. INHIB. VAN HET REVERSE TRANSCRIPTASE	0,5%	72.675	76	0,0%	187	191
58	55	J01CA	PENICILLINES MET BREED SPECTRUM	0,5%	70.903	950	0,2%	85	82
59	*	N05AH	DIAZEPINEN, OXAZEPINEN EN THIAZEPINEN	0,5%	68.785	370	0,1%	127	*
60	60	H05BA	CALCITONINE	0,5%	68.738	343	0,1%	129	130
61	53	C10AB	FIBRATEN	0,5%	68.418	3.641	0,8%	30	35
62	59	S01CA	CORTICOSTEROIDEN MET ANTIMICROBIELE MIDDELEN	0,5%	66.702	3.037	0,7%	38	37
63	61	B01AC	TROMBOCYTENAGGREGATIEREMMERS, HEPARINE UITGEZONDERD	0,5%	66.629	1.941	0,4%	55	53
64	57	A02BA	H2-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN	0,4%	62.419	991	0,2%	83	72
65	77	N03AX	OVERIGE ANTI-EPILEPTICA	0,4%	61.135	437	0,1%	123	126
66	67	H01CB	ANTIGROEIHORMOON	0,4%	60.055	58	0,0%	196	197
67	66	A10BB	SULFONYLUREUMDERIVATEN	0,4%	58.068	3.110	0,7%	37	38
68	74	N04BC	DOPAMINE-AGONISTEN	0,4%	57.774	313	0,1%	134	136
69	90	C09CA	ANTAGONISTEN VAN HET ANGIOTENSINE II, ENKELVOUDIG	0,4%	57.653	1.406	0,3%	66	103
70	69	S01BC	NIET-STEROIDALE ANTI-INFLAMMATOIRE MIDDELEN	0,4%	56.008	1.678	0,4%	61	60
71	68	D07AC	STERK WERKZAME CORTICOSTEROIDEN (GROEP III)	0,4%	55.954	1.310	0,3%	71	66
72	63	N05AD	BUTYROFENONDERIVATEN	0,4%	54.595	1.708	0,4%	60	59
73	70	R03AK	SYMPATHICOMIMETICA MET ANDERE ASTMAMIDDELEN	0,4%	54.027	3.418	0,8%	33	31
74	71	N03AF	CARBOXAMIDEDERIVATEN	0,4%	52.422	1.802	0,4%	59	58
75	73	A03FA	PROPULSIVA	0,4%	51.784	805	0,2%	97	96
76	65	C01DA	ORGANISCHE NITRATEN	0,3%	47.788	2.765	0,6%	41	34
77	75	C07AA	BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN, NIET-SELECTIEVE	0,3%	45.989	3.423	0,8%	32	32
78	80	A09AA	ENZYMOPREPARATEN	0,3%	43.812	687	0,2%	104	110
79	76	R03BC	ANTI-ALLERGISCHE MIDDELEN, EXCL. CORTICOSTEROIDEN	0,3%	42.044	849	0,2%	94	89
80	95	N02AB	FENYLPIPERIDINERIVATEN	0,3%	39.293	604	0,1%	107	118
81	79	L04AX	OVERIGE IMMUNOSUPPRESSIVA	0,3%	38.760	679	0,1%	105	105
82	83	C03DA	ALDOSTERONANTAGONISTEN	0,3%	37.670	1.460	0,3%	64	64
83	78	G01AF	IMIDAZOLDERIVATEN	0,3%	37.523	1.314	0,3%	70	67
84	86	C01BC	ANTI-ARITMICA (KLASSE IC)	0,3%	37.107	1.079	0,2%	81	81
85	84	H03AA	SCHILDKLIJERHORMONEN	0,3%	36.115	7.856	1,7%	11	11
86	82	C08DB	BENZOTHAZEPINERIVATEN	0,2%	34.905	1.239	0,3%	74	71
87	88	N04BA	DOPA EN -DERIVATEN	0,2%	34.252	848	0,2%	95	94
88	81	R03BB	PARASYMPATHICOLYTICA	0,2%	32.591	3.810	0,8%	26	27
89	85	D01AC	IMIDAZOL- EN TRIAZOLDERIVATEN	0,2%	32.566	1.188	0,3%	75	70
90	*	J05AG	INHIBITOREN VAN HET REVERSE TRANSCRIPTASE (NIET-NUCLEOSIDEN)	0,2%	31.495	88	0,0%	185	*
91	87	L01XX	OVERIGE CYTOSTATICA	0,2%	31.393	291	0,1%	136	133
92	93	C07AG	ALFA- EN BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN	0,2%	30.993	751	0,2%	100	99
93	89	S01AA	ANTIBIOTICA	0,2%	30.668	1.141	0,3%	76	74
94	72	G04CA	ALFA-RECEPTORBLOKKERENDE STOFFEN	0,2%	29.326	710	0,2%	103	69
95	91	J01CF	BETALACTAMASE-RESISTENTE PENICILLINES	0,2%	29.209	206	0,0%	144	147
TOTAAL				90,0%	12.664.360	385.670	84,7%	-	-

4.3.4 De therapeutische subgroepen van het DU90%-segment voor alle specialisten

Het groot aantal subgroepen in het DU90%-segment weerspiegelt de heterogeniteit van deze groep. In volume komen de contraceptiva (G03AA) op de eerste plaats. Hiervoor zijn grotendeels de gynecologen verantwoordelijk. Zoals bij de huisartsen dienen wij uw aandacht te vestigen op de kost die gepaard gaat met het voorschrijven van de antidepressiva van het type SSRI (N06AB).

De selectieve immunosuppressiva staan op de derde plaats qua kost en op de 68ste plaats qua volume. Deze discrepantie wijst op de hoge kostprijs van deze behandeling.

Ten opzichte van 1998 zijn er in 1999 geen belangrijke verschuivingen merkbaar in het DU90%-segment.

TABEL 4.3.5

Geneesheren specialist in de inwendige geneeskunde en gelijkgestelden - DU 90%

Plaats 99 (bedrag)	Plaats 98 (bedrag)	ATC code	Chemische ondergroep	% bruto- bedrag	Brutobedrag (duizenden)	Aantal DDD (duiz.)	% DDD	Plaats 99 (DDD)	Plaats 98 (DDD)
1	1	L04AA	SELECTIEVE IMMUNOSUPPRESSIVA	9,2%	394.428	916	0,8%	36	44
2	2	A02BC	INHIBITOREN VAN DE PROTONPOMP	6,5%	277.982	3.371	3,1%	9	8
3	4	J05AF	INHIBITOREN VAN HET REVERSE TRANSCRIPTASE (NUCLEOSIDEN)	5,4%	231.204	728	0,7%	43	43
4	3	R03BA	GLUCOCORTICOIDEN	4,6%	198.322	4.654	4,3%	5	3
5	8	C10AA	HMG-CoA REDUCTASEREMMERS	4,5%	194.131	4.834	4,4%	3	10
6	6	L03AB	INTERFERONEN	3,7%	158.824	243	0,2%	73	87
7	5	C09AA	INHIBITOREN VAN HET ANGIOTENSINE-CONVERSIE-ENZYM (ACE), ENKELVOUDIG	3,6%	152.504	6.279	5,8%	1	1
8	9	J05AE	PROTEASE-INHIBITOREN	3,5%	148.967	347	0,3%	60	65
9	7	C08CA	DIHYDROPIRIDINERIVATEN	3,0%	128.386	3.913	3,6%	6	5
10	13	A10AD	MIDDELLANGWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN MET SNEL BEGINEFFECT	2,3%	97.931	2.385	2,2%	12	12
11	10	A07EC	MESALAZINE EN VERWANTE VERBINDINGEN	2,3%	97.855	2.114	1,9%	13	16
12	12	C07AB	BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN, SELECTIEVE	2,2%	93.603	4.694	4,3%	4	4
13	11	H02AB	GLUCOCORTICOIDEN	2,2%	93.128	5.165	4,7%	2	2
14	14	A10AB	SNELWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN	2,0%	85.287	2.008	1,8%	16	18
15	18	R03AC	SELECTIEVE BETA-2-SYMPATHICOMIMETICA	1,8%	77.515	2.953	2,7%	10	9
16	15	C01DX	OVERIGE VASODILATANTIA BIJ HARTZIEKTEN	1,7%	72.953	3.821	3,5%	7	7
17	16	A10AC	MIDDELLANGWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN	1,4%	61.687	1.508	1,4%	23	25
18	17	N06AB	SELECTIEVE SEROTONINE REUPTAKE INHIBITOREN	1,4%	60.709	1.247	1,1%	27	27
19	19	L03AA	COLONY STIMULATING FACTORS (BLOEDGROEIFACTOREN)	1,3%	54.375	11	0,0%	185	175
20	24	M05BA	BISFOSFONATEN	1,2%	52.388	664	0,6%	45	52
21	20	C10AB	FIBRATEN	1,1%	45.655	2.434	2,2%	11	13
22	21	M01AC	OXICAMDERIVATEN	1,0%	43.300	1.486	1,4%	24	23
23	27	H01CB	ANTI-GROEIHORMOON	1,0%	41.105	40	0,0%	134	141
24	42	C09CA	ANTAGONISTEN VAN HET ANGIOTENSINE II, ENKELVOUDIG	0,9%	40.010	981	0,9%	33	49
25	25	A10BB	SULFONYLUREUMDERIVATEN	0,9%	39.319	2.113	1,9%	14	15
26	30	J01MA	FLUOROCHINOLONEN	0,9%	36.824	217	0,2%	77	79
27	26	L02BA	ANTI-OESTROGENEN	0,8%	34.479	876	0,8%	39	35
28	23	C01DA	ORGANISCHE NITRATEN	0,8%	33.790	2.004	1,8%	17	11
29	31	B01AC	TROMBOCYTENAGGREGATIEREMMERS, HEPARINE UITGEZONDERD	0,8%	33.283	1.003	0,9%	32	32
30	28	R03AK	SYMPATHICOMIMETICA MET ANDERE ASTMAMIDDELEN	0,8%	32.464	2.042	1,9%	15	14
31	40	J05AB	NUCLEOSIDEN EN NUCLEOTIDEN, EXCL. INHIB. VAN HET REVERSE TRANSCRIPTASE	0,7%	32.042	32	0,0%	142	151
32	29	J02AC	TRIAZOLDERIVATEN	0,7%	31.802	101	0,1%	96	95
33	22	A02BA	H2-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN	0,7%	31.642	505	0,5%	50	42
34	34	N02AX	OVERIGE OPIOIDEN	0,7%	30.279	395	0,4%	55	59
35	32	B02BD	BLOEDSTOLLINGSFACTOREN	0,7%	29.781	2	0,0%	234	234
36	33	J01FA	MACROLIDEN	0,7%	29.086	273	0,3%	67	63
37	36	C01BC	ANTI-ARITMICA (KLASSE IC)	0,7%	28.001	813	0,7%	41	40
38	35	L04AX	OVERIGE IMMUNOSUPPRESSIVA	0,7%	27.975	491	0,5%	51	53
39	39	B01AB	HEPARINEGROEP	0,6%	27.644	248	0,2%	72	82
40	*	J05AG	INHIBITOREN VAN HET REVERSE TRANSCRIPTASE (NIET-NUCLEOSIDEN)	0,6%	26.710	75	0,1%	113	*
41	37	J01CR	COMBINATIEPREPARATEN VAN PENICILLINES, INCL. BETALACTAMASE-REMMERS	0,6%	26.330	261	0,2%	71	68
42	38	C08DB	BENZOTHAZEPINERIVATEN	0,6%	24.819	881	0,8%	37	36
43	41	M01AB	AZIJNZUURDERIVATEN EN VERWANTE STOFFEN	0,6%	24.771	1.028	0,9%	31	34
44	44	C03DA	ALDOSTERONANTAGONISTEN	0,5%	22.382	867	0,8%	40	38
45	45	A03FA	PROPULSIVA	0,5%	21.797	378	0,3%	56	56
46	43	C07AA	BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN, NIET-SELECTIEVE	0,5%	20.845	1.737	1,6%	21	20
47	48	A10BA	BIGUANIDEN	0,5%	20.619	1.889	1,7%	18	22
48	47	C07AG	ALFA- EN BETA-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN	0,5%	19.565	474	0,4%	53	51
49	46	M01AE	PROPIONZUURDERIVATEN	0,4%	18.736	969	0,9%	34	31
50	57	N02AB	FENYLPIPERIDINERIVATEN	0,4%	17.924	277	0,3%	66	73
51	52	C09BA	INHIBITOREN VAN HET ANGIOTENSINE-CONVERSIE-ENZYM (ACE) MET DIURETICA	0,4%	17.215	398	0,4%	54	58
52	51	H03AA	SCHILDKLIJERHORMONEN	0,4%	16.919	3.701	3,4%	8	6
53	50	M04AA	MIDDELEN MET REMMENDE WERKING OP DE URINEZUURPRODUKTIE	0,4%	16.300	1.093	1,0%	29	30
54	49	R06AE	PIPERAZINERIVATEN	0,4%	16.242	679	0,6%	44	41
55	*	H01AC	SOMATROPINE EN ANALOGEN	0,4%	14.998	16	0,0%	170	*
56	68	N06AX	OVERIGE ANTIDEPRESSIVA	0,3%	14.885	340	0,3%	61	67
57	55	C03CA	SULFONAMIDEN	0,3%	14.814	1.805	1,7%	19	21
58	56	J01DA	CEFALOSPORINES EN VERWANTE VERBINDINGEN	0,3%	14.814	154	0,1%	85	110
59	54	C01BD	ANTI-ARITMICA (KLASSE III)	0,3%	13.862	1.072	1,0%	30	29
60	59	R01AD	CORTICOSTEROIDEN	0,3%	13.809	808	0,7%	42	39
61	*	L02BG	ENZYMREMMERS	0,3%	13.697	82	0,1%	109	*
62	67	L01BA	FOLIUMZUURANALOGEN	0,3%	13.428	336	0,3%	62	64
63	65	L02AE	GONADORELINE-ANALOGEN	0,3%	13.233	56	0,1%	123	127
64	61	R06AX	OVERIGE ANTIHISTAMINICA VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	0,3%	13.211	548	0,5%	49	50
65	60	C03EA	"LOW-CEILING" DIURETICA MET KALIUMSPARENDE MIDDELEN	0,3%	13.138	1.467	1,3%	25	24
66	*	R05CB	MUCOLYTICA	0,3%	12.921	486	0,4%	52	*
TOTAAL				90,2%	3.858.645	89.788	82,3%	-	-

4.3.5 De therapeutische subgroepen van het DU90%-segment voor de specialisten in de inwendige geneeskunde en gelijkgestelden.

In de top 10 van het voorschrift van de internist blijven er 4 klassen van dure geneesmiddelen bestemd voor een beperkte patiëntengroep. Op de eerste plaats qua kost staan de selectieve immunosuppressiva (L04AA). Buiten cyclosporine zijn hier in 1998 tacrolimus en mycofenolzuur bijgekomen.

Verder vinden wij bovenaan opnieuw de remmers van het reverse transcriptase (J05AF) en de proteaseremmers (J05AE). Een opvallende nieuwe groep zijn de niet-nucleosiden remmers van het reverse transcriptase (J05AG). De behandeling van HIV-positieve patiënten vertegenwoordigt een uitgave van meer dan 400 miljoen BEF in 1999.

De angiotensine-II-antagonisten (C09CA) zijn, zoals bij de huisartsen, ook merkbaar gestegen in de rangschikking.

Nieuwe subgroepen voor 1999 in het DU90%-segment van de internisten zijn:

- de hoger vermelde niet-nucleosiden reverse transcriptaseremmers (J05AG)
- somatotropine en analogen (H01AC)
- de aromatase-remmers (L02BG), die de oestrogeensynthese inhiberen en gebruikt worden voor de behandeling van bepaalde mamma-carcinomen resistent aan tamoxifen bij postmenopauzale vrouwen. Vooral het vanaf juni 1999 terugbetaalde letrozol maakt een belangrijke kost uit.
- de mucolytica (R05CB). Bij de internisten vertegenwoordigen vooral de verschillende vormen van acetylcysteïne een belangrijke kost en in mindere mate dornase alfa.

Geneesheren specialist in de gynaecologie - DU 90%

Plaats 99 (bedrag)	Plaats 98 (bedrag)	ATC code	Chemische ondergroep	% bruto- bedrag	Brutobedrag (duizenden)	Aantal DDD (duiz.)	% DDD	Plaats 99 (DDD)	Plaats 98 (DDD)
1	1	G03AA	PROGESTAGENEN MET OESTROGENEN IN VASTE VERHOUDING	30,4%	554.092	74.564	50,9%	1	1
2	2	G03GA	GONADOTROFINEN	8,4%	153.308	1.910	1,3%	9	10
3	3	J02AC	TRIAZOLDERIVATEN	7,5%	136.278	426	0,3%	16	16
4	4	G03AB	PROGESTAGENEN MET OESTROGENEN, SEQUENTIELE PREPARATEN	6,1%	110.856	14.139	9,6%	3	3
5	5	G03DA	PREGN-4-EEN DERIVATEN	5,7%	103.348	5.086	3,5%	5	5
6	6	G03CA	NATUURLIJKE EN SEMISYNTHETISCHE OESTROGENEN, ENKELVOUDIG	4,9%	90.069	16.767	11,4%	2	2
7	7	G03FB	PROGESTAGENEN MET OESTROGENEN, SEQUENTIELE PREPARATEN	4,3%	78.433	10.120	6,9%	4	4
8	8	G03DB	PREGNADIEENDERIVATEN	3,6%	65.593	4.264	2,9%	6	6
9	9	L02AE	GONADORELINE-ANALOGEN	3,4%	61.999	264	0,2%	21	20
10	10	L02BA	ANTI-OESTROGENEN	3,3%	60.628	1.533	1,0%	11	11
11	11	G01AF	IMIDAZOLDERIVATEN	1,7%	30.635	1.072	0,7%	12	12
12	15	M05BA	BISFOSFONATEN	1,5%	27.585	390	0,3%	18	21
13	12	G02CA	SYMPATHICOMIMETICA, WEEENREMMENDE	1,3%	23.637	464	0,3%	15	14
14	14	G03DC	ESTREENDERIVATEN	1,1%	20.557	3.714	2,5%	7	7
15	13	V04CM	DIAGNOSTICA VOOR VRUCHTBAARHEIDSSTOORNISSEN	1,1%	20.482	10	0,0%	111	108
16	16	J01CR	COMBINATIEPREPARATEN VAN PENICILLINES, INCL. BETALACTAMASE-REMMERS	0,9%	16.392	163	0,1%	28	28
17	18	J01MA	FLUOROCHINOLONEN	0,8%	15.192	107	0,1%	36	36
18	19	G01AA	ANTIBIOTICA	0,7%	13.427	534	0,4%	13	13
19	17	G03AC	PROGESTAGENEN	0,6%	11.832	2.824	1,9%	8	8
20	20	G03GB	SYNTHETISCHE OVULATIESTIMULERENDE MIDDELEN	0,6%	11.149	1.733	1,2%	10	9
21	21	J01FA	MACROLIDEN	0,6%	11.100	79	0,1%	44	44
22	22	N06AB	SELECTIEVE SEROTONINE REUPTAKE INHIBITOREN	0,6%	10.660	217	0,1%	23	25
23	25	B01AB	HEPARINEGROEP	0,5%	9.200	74	0,1%	46	55
24	24	M01AE	PROPIONZUURDERIVATEN	0,5%	8.379	470	0,3%	14	15
TOTAAL				90,2%	1.644.829	140.927	96,1%	-	-

4.3.6 De therapeutische subgroepen van het DU90%-segment voor de gynecologen

Het aantal geneesmiddelen in het DU90%-segment van de gynecologen is eerder beperkt in vergelijking met huisartsen en internisten. De meest voorgeschreven klasse blijft deze van de contraceptiva (G03A) met de helft van de DDD's. Gonadotrofines (G03GA) zijn qua kost belangrijk en bekleden de tweede plaats. Overigens is er geen wijziging in de rangschikking van de eerste 10 geneesmiddelen.

Geneesheren specialist in de pediatrie - DU 90%

Plaats 99 (bedrag)	Plaats 98 (bedrag)	ATC code	Chemische ondergroep	% bruto- bedrag	Brutobedrag (duizenden)	Aantal DDD (duiz.)	% DDD	Plaats 99 (DDD)	Plaats 98 (DDD)
1	1	H01AC	SOMATROPINE EN ANALOGEN	16,8%	224.541	231	1,2%	21	20
2	3	R03BA	GLUCOCORTICOIDEN	11,7%	156.826	2.477	13,0%	1	1
3	2	J07AG	HEMOPHILUS INFLUENZAE B-VACCINS	11,2%	150.181	189	1,0%	23	23
4	4	J07BC	HEPATITISVACCINS	5,3%	71.230	114	0,6%	31	28
5	5	J01CR	COMBINATIEPREPARATEN VAN PENICILLINES, INCL. BETALACTAMASE-REMMERS	4,2%	55.798	511	2,7%	11	10
6	9	R05CB	MUCOLYTICA	3,7%	49.740	151	0,8%	28	30
7	6	B02BD	BLOEDSTOLLINGSFACTOREN	3,4%	46.154	3	0,0%	153	150
8	8	J01DA	CEFALOSPORINES EN VERWANTE VERBINDINGEN	3,0%	40.634	332	1,7%	15	18
9	7	J01FA	MACROLIDEN	2,8%	37.965	267	1,4%	18	16
10	14	A09AA	ENZYMOPREPARATEN	2,1%	28.041	440	2,3%	12	15
11	10	R03BC	ANTI-ALLERGISCHE MIDDELEN, EXCL. CORTICOSTEROIDEN	2,1%	27.983	558	2,9%	9	8
12	11	J01CA	PENICILLINES MET BREED SPECTRUM	1,9%	25.903	324	1,7%	16	13
13	12	R03AC	SELECTIEVE BETA-2-SYMPATHICOMIMETICA	1,7%	22.802	1.504	7,9%	3	3
14	13	N03AG	VETZUURDERIVATEN	1,5%	19.783	249	1,3%	19	19
15	20	L04AA	SELECTIEVE IMMUNOSUPPRESSIVA	1,4%	19.244	47	0,2%	52	60
16	16	S03AA	ANTIMICROBIELE MIDDELEN	1,4%	19.100	605	3,2%	8	7
17	18	A03FA	PROPULSIVA	1,4%	18.485	232	1,2%	20	21
18	17	R03BB	PARASYMPATHICOLYTICA	1,3%	17.279	2.090	11,0%	2	2
19	15	R06AX	OVERIGE ANTIHISTAMINICA VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	1,2%	15.827	628	3,3%	7	5
20	24	R06AE	PIPERAZINEDERIVATEN	1,2%	15.697	655	3,4%	6	11
21	21	A10AB	SNELWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN	1,0%	13.886	333	1,7%	14	14
22	19	J05AF	INHIBITOREN VAN HET REVERSE TRANSCRIPTASE (NUCLEOSIDEN)	1,0%	13.078	39	0,2%	61	52
23	23	R01AD	CORTICOSTEROIDEN	0,9%	12.536	742	3,9%	5	6
24	25	A10AC	MIDDELLANGWERKENDE INSULINES EN ANALOGEN	0,9%	12.204	296	1,6%	17	17
25	22	V06CA	VOEDINGSSTOFFEN ZONDER FENYLALANINE	0,9%	12.171	5	0,0%	138	134
26	26	J01GB	OVERIGE AMINOGLYCOSIDEN	0,9%	12.120	13	0,1%	102	111
27	27	R03AK	SYMPATHICOMIMETICA MET ANDERE ASTMAMIDDELEN	0,6%	8.069	511	2,7%	10	9
28	28	J05AE	PROTEASE-INHIBITOREN	0,5%	7.113	16	0,1%	90	91
29	*	L03AA	COLONY STIMULATING FACTORS (BLOEDGROEIFACTOREN)	0,5%	7.100	1	0,0%	184	*
30	31	N03AX	OVERIGE ANTI-EPILEPTICA	0,5%	7.025	47	0,2%	51	59
31	30	A02BA	H2-RECEPTORBLOKKERENDE MIDDELEN	0,5%	6.896	106	0,6%	34	39
32	32	A02BC	INHIBITOREN VAN DE PROTONPOMP	0,5%	6.524	77	0,4%	42	46
33	33	J01MA	FLUOROCHINOLONEN	0,5%	6.190	32	0,2%	65	77
34	*	H01BA	VASOPRESSINE EN VERWANTE VERBINDINGEN	0,4%	5.621	46	0,2%	53	*
35	29	J01EE	SULFONAMIDEN MET TRIMETHOPRIM INCL. AFGELEIDEN	0,4%	5.613	120	0,6%	30	31
36	34	V03AC	IJZERCHELERENDE MIDDELEN	0,3%	4.510	6	0,0%	133	129
37	36	R01AC	ANTI-ALLERGISCHE MIDDELEN, EXCL. CORTICOSTEROIDEN	0,3%	4.474	206	1,1%	22	22
TOTAAL				90,2%	1.208.341	14.205	74,5%	-	-

4.3.7. De therapeutische subgroepen van het DU90%-segment voor de kinderartsen

Er zijn geen verschuivingen in de top 5 ten opzichte van 1998. De DU90%-lijst wordt aangevoerd door het groeihormoon (H01AC), een duur geneesmiddel voor een beperkte patiëntengroep. Uiteraard vinden wij ook vaccinaties (J07) bij de frequent voorgeschreven 'therapiën'. Naast antibiotica (klasse J01) zijn geneesmiddelen voor het ademhalingsstelsel frequent voorgeschreven (klasse R). Hier zien wij een stijging van de mucolytica (R05CB), vooral veroorzaakt door de toenemende kost voor dornase alfa, dat gebruikt wordt bij de behandeling van mucoviscidose.

Nieuwe subgroepen voor 1999 in het DU90%-segment van de kinderartsen zijn:

- de bloedgroefactoren (L03AA)
- vasopressine en aanverwante verbindingen (H01BA), veroorzaakt door een toenemend gebruik van desmopressine onder de vorm van neusspray. Dit preparaat is vanaf 1999 terugbetaald voor het behandelen van enuresis nocturna van het type I en IV bij het kind ouder dan 7 jaar.

Geneesheren specialist in de dermatologie - DU 90%

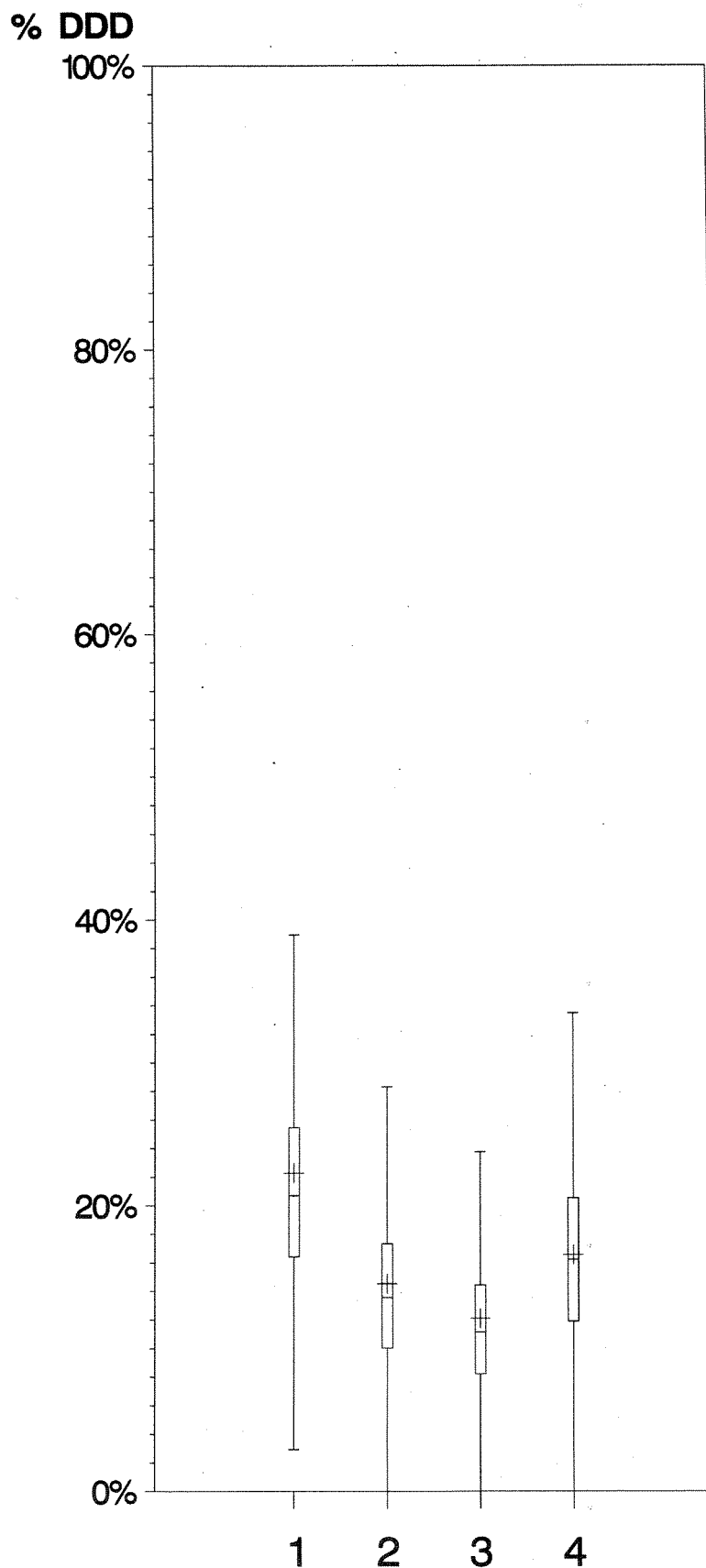
Plaats 99 (bedrag)	Plaats 98 (bedrag)	ATC code	Chemische ondergroep	% bruto- bedrag	Brutobedrag (duizenden)	Aantal DDD (duiz.)	% DDD	Plaats 99 (DDD)	Plaats 98 (DDD)
1	1	D10BA	RETINOIDEN VOOR ACNE	24,3%	192.952	1.719	12,9%	2	2
2	2	J01AA	TETRACYCLINES	14,8%	117.139	1.746	13,1%	1	1
3	3	J02AC	TRIAZOLDERIVATEN	11,1%	87.985	404	3,0%	12	12
4	4	D01BA	ANTIMYCOTICA VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	7,7%	61.197	656	4,9%	8	8
5	5	D07AC	STERK WERKZAME CORTICOSTEROIDEN (GROEP III)	5,3%	42.269	933	7,0%	3	3
6	6	L04AA	SELECTIEVE IMMUNOSUPPRESSIVA	5,3%	42.050	104	0,8%	18	19
7	9	D05AX	OVERIGE LOKALE PSORIASISMIDDELEN	3,1%	24.329	140	1,1%	16	16
8	7	R06AE	PIPERAZINEDERIVATEN	2,4%	19.111	799	6,0%	5	4
9	12	R06AX	OVERIGE ANTIHISTAMINICA VOOR SYSTEMISCH GEBRUIK	2,3%	18.428	800	6,0%	4	9
10	8	D07AB	MATIG STERK WERKZAME CORTICOSTEROIDEN (GROEP II)	2,2%	17.781	631	4,7%	9	6
11	10	D05BB	RETINOIDEN VOOR PSORIASIS	2,1%	16.743	144	1,1%	14	14
12	11	D01AC	IMIDAZOL- EN TRIAZOLDERIVATEN	2,1%	16.491	703	5,3%	6	7
13	13	H02AB	GLUCOCORTICOIDEN	1,2%	9.248	485	3,6%	10	10
14	14	J05AB	NUCLEOSIDEN EN NUCLEOTIDEN, EXCL. INHIB. VAN HET REVERSE TRANSCRIPTASE	1,1%	8.950	9	0,1%	81	84
15	15	D07AD	ZEER STERK WERKZAME CORTICOSTEROIDEN (GROEP IV)	1,0%	7.648	143	1,1%	15	15
16	18	J01CR	COMBINATIEPREPARATEN VAN PENICILLINES, INCL. BETALACTAMASE-REMMERS	0,8%	6.239	62	0,5%	29	32
17	16	J01FA	MACROLIDEN	0,8%	6.067	46	0,3%	36	34
18	17	J01CF	BETALACTAMASE-RESISTENTE PENICILLINES	0,7%	5.891	39	0,3%	39	41
19	19	J02AB	IMIDAZOLDERIVATEN	0,6%	4.947	104	0,8%	19	17
20	21	J01MA	FLUOROCHINOLONEN	0,5%	4.112	21	0,2%	59	63
21	20	D03AX	OVERIGE WONDHELENDE MIDDELEN	0,5%	3.907	25	0,2%	52	51
22	*	J05AF	INHIBITOREN VAN HET REVERSE TRANSCRIPTASE (NUCLEOSIDEN)	0,4%	3.385	11	0,1%	76	*
TOTAAL				90,3%	716.869	9.724	73,0%	-	-

4.3.8. De therapeutische subgroepen van het DU90%-segment voor de dermatologen

De belangrijkste therapeutische subgroepen bevatten geneesmiddelen die betrekking hebben op hun specialiteit. De DU90% vertoont in 1999 geen belangrijke wijzigingen t.o.v. 1997 en 1998.

Erkende huisartsen

1. Percentage (in DDD) betablokkers (C07)
  2. Percentage (in DDD) diuretica (C03)
  3. Percentage (in DDD) ACE—remmers (C09)
  4. Percentage (in DDD) calciumantagonisten (C08)
- van het totaal van de cardiovasculaire middelen (C)

4.4 De indicatoren van het voorschrijfgedrag

De indicatoren worden weergegeven met behulp van boxplots. Voor meer algemene uitleg over boxplots verwijzen wij u naar de handleiding. De boxplot wordt samengesteld uit de individuele waarde van de indicator van elke voorschrijver. De boxplot toont naast de gemiddelde waarde van de indicator ook de spreiding binnen de groep. Wanneer een voorschrijver zijn individuele waarde van een indicator kent, kan hij zich situeren binnen de groep.

4.4.1 Het percentage betablokkers, diuretica, ACE-remmers en calciumantagonisten binnen het totaal van de cardiovasculaire geneesmiddelen

Deze indicatoren op het vlak van de hypertensiebehandeling vertonen een symmetrische verdeling met een matige spreiding. De medianen zijn nauwelijks gewijzigd ten opzichte van 1998. De indicatoren zijn berekend uitgaande van het voorgeschreven volume (in DDD).

Ook voor 1999 kan men hierbij de zelfde commentaar leveren:

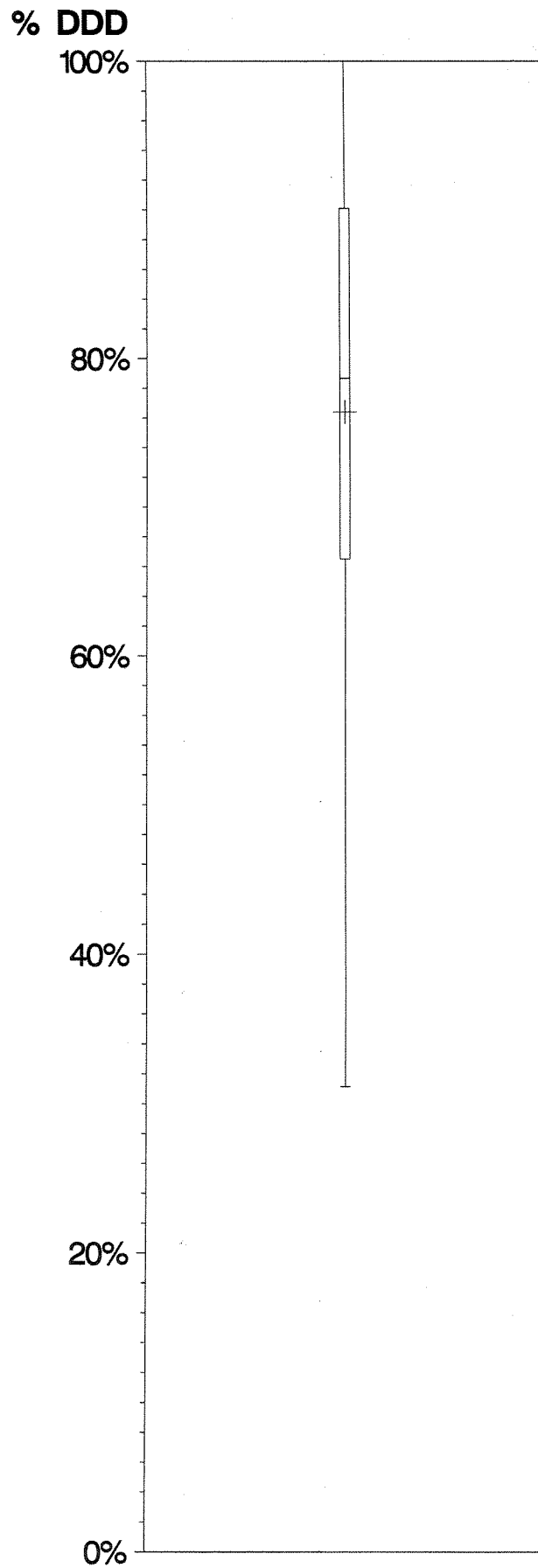
- De groep van calciumantagonisten en ACE-remmers bevat geneesmiddelen die gemiddeld duurder zijn dan diuretica en betablokkers. Wanneer men de kostprijs van de voorgeschreven antihypertensiva beschouwd, dan blijken deze therapeutische klassen tot de top 5 van het voorschrift van de huisarts te behoren (zie DU90% tabel).
- De indicaties voor ACE-remmers breiden zich verder uit, daar waar de calciumantagonisten geen enkele voorkeursindicatie hebben (zie Juryrapport Consensusconferentie Antihypertensiva op www.riziv.fgov.be Zorgverleners – Farmanet – Consensusvergaderingen).
- In de toekomst zal wellicht een nieuwe indicator een groeiend gebruik van de sartanen moeten peilen.
- Uit deze kwaliteitsindicator valt niet af te leiden dat zich binnen de groep van de betablokkers zich een verschuiving heeft voorgedaan ten voordele van de duurdere groep van de selectieve betablokkers (zie DU90%).
- De verzamelde gegevens in het kader van Farmanet laten niet toe om na te gaan wat de indicatie voor het voorschrift was (bv. Hypertensie versus ischemisch hartlijden).

Erkende huisartsen

Percentage (in DDD) protonpompremmers (A02BC)

van het totaal van de geneesmiddelen tegen peptisch ulcus en refluxoesofagitis (A02B)

4.4.2 Het percentage protonpompremmers binnen de middelen tegen peptisch ulcus

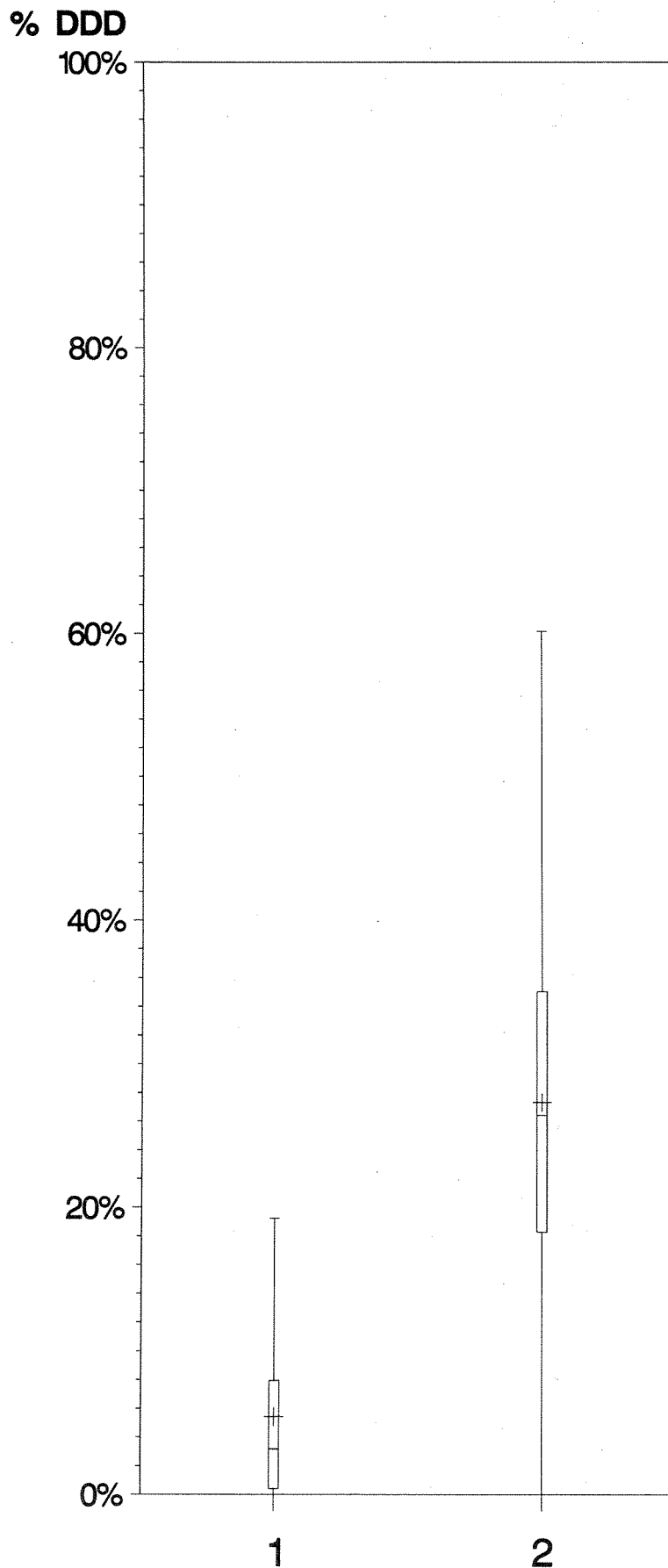
Deze indicator vertoont een zeer ruime spreiding met een mediaan van 78%. Dit betekent een duidelijke stijging (van 60 naar 78%) ten opzichte van 1998. De helft van de voorschrijvers schrijft bijna uitsluitend deze groep van geneesmiddelen voor de behandeling van peptisch ulcus en peptische oesofagitis voor. Op te merken valt dat deze handelwijze een belangrijke kost met zich meebrengt.

Erkende huisartsen

1. Percentage (in DDD) inhalatiecorticosteroiden voor vernevelaar (R03BA)

2. Percentage (in DDD) inhalatiecorticosteroiden in dosisaërosol (R03BA)

van het totaal van geneesmiddelen tegen astma en COPD (R03A + R03B)

4.4.3 Het percentage inhalatiecorticoïden voor vernevelaar en onder de vorm van dosisaërosol binnen de groep van middelen tegen astma en chronisch obstructief longlijden

Het gebruik van de vernevelaar als toedieningswijze van inhalatiecorticoïden is niet verder toegenomen.

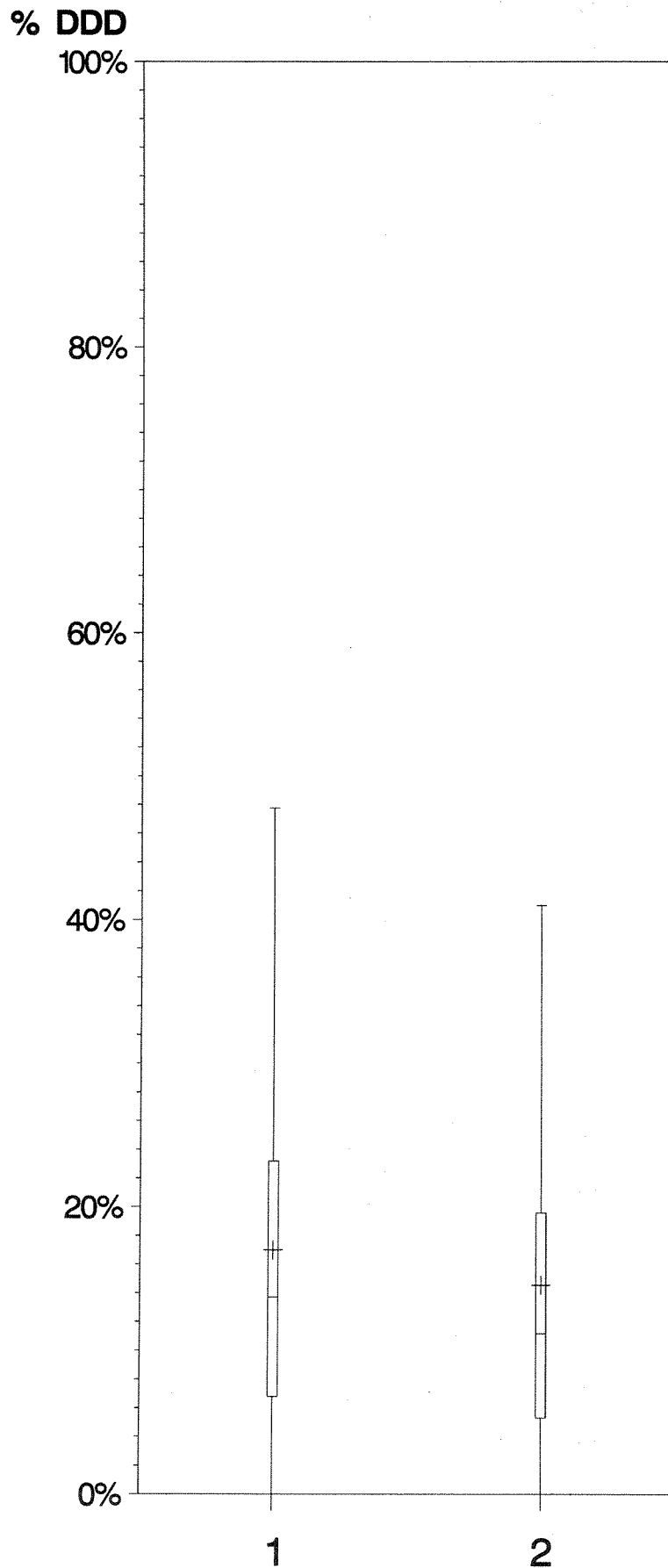
Het gebruik van corticoïden in dosisaërosol vertoont een ruime spreiding bij de huisartsen. Een kwart gebruikt deze voorkeursbehandeling quasi niet.

Erkende huisartsen

1. Percentage (in DDD) penicillines en ampicillines (J01CA)

2. Percentage (in DDD) van tetracyclinen (J01AA)

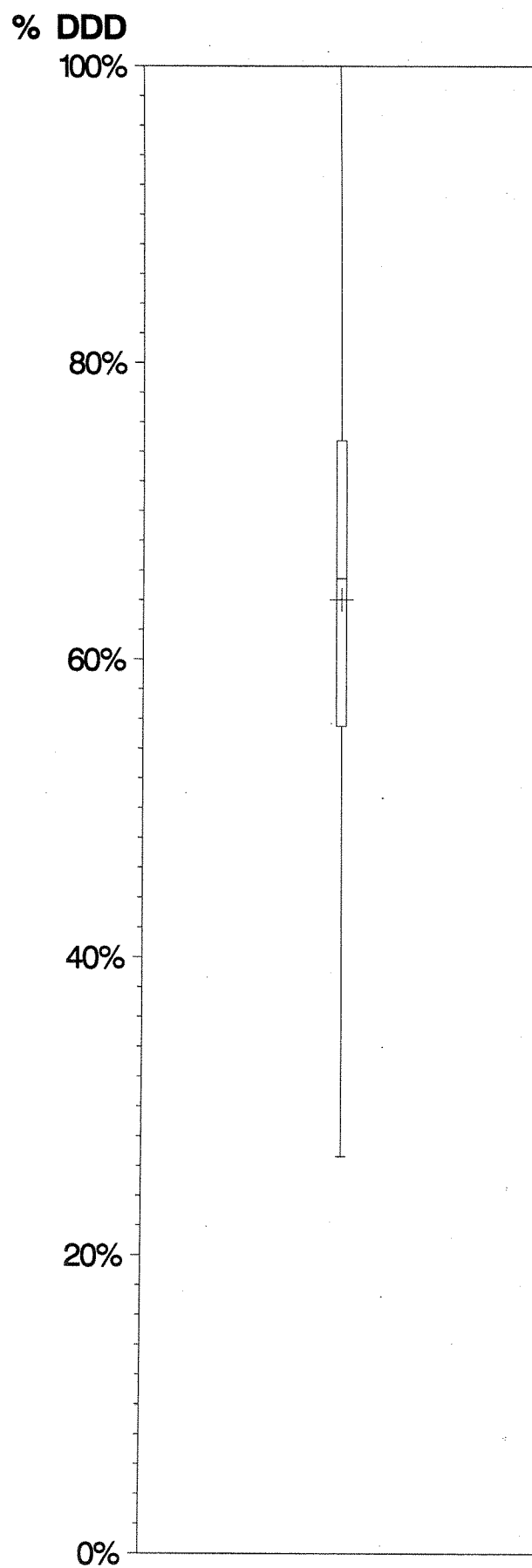
van het totaal van antibiotica (J01)

4.4.4 Het percentage van penicillines en ampicillines en het percentage tetracyclines op het totaal van voorgeschreven antibiotica

De verdeling van deze indicatoren is asymmetrisch (de mediaan valt niet samen met het rekenkundig gemiddelde). Meer dan de helft van de huisartsen schrijft deze geneesmiddelen weinig of niet voor. Deze handelwijze moet getoetst worden aan de recente aanbevelingen in verband met de spreiding en de toename van de antibioticaresistentie.

Erkende huisartsen
Percentage (in DDD) selectieve serotonineheropnameremmers (N06AB)
van het totaal van antidepressiva (N06)

4.4.5 Het percentage van selectieve serotonineheropnameremmers op het totaal van voorgeschreven antidepressiva.

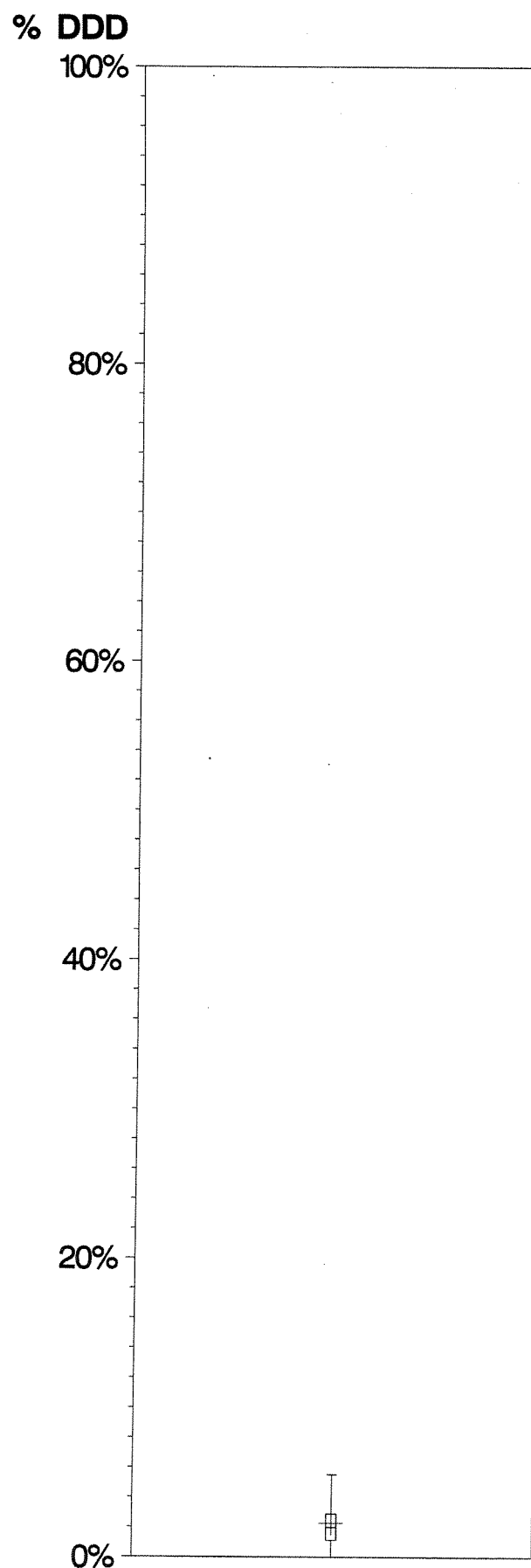
De indicator is symmetrisch verdeeld met een belangrijke spreiding. De mediaan bevindt zich op 64 %. Deze indicator vertoont geen verdere stijging meer t.o.v. 1997 en 1998.

Wij stellen vast dat een belangrijk gedeelte van de voorschrijvers uitsluitend SSRI's voorschrijven.

Het gevolg voor de kostprijs van de behandeling van depressie vindt men terug in de DU90% tabellen. Hier handhaaft deze groep van antidepressiva zich in de top van de rangorde qua kostprijs.

Erkende huisartsen
Percentage (in DDD) nieuw gecommercialiseerde geneesmiddelen
van het totaal van de geneesmiddelen

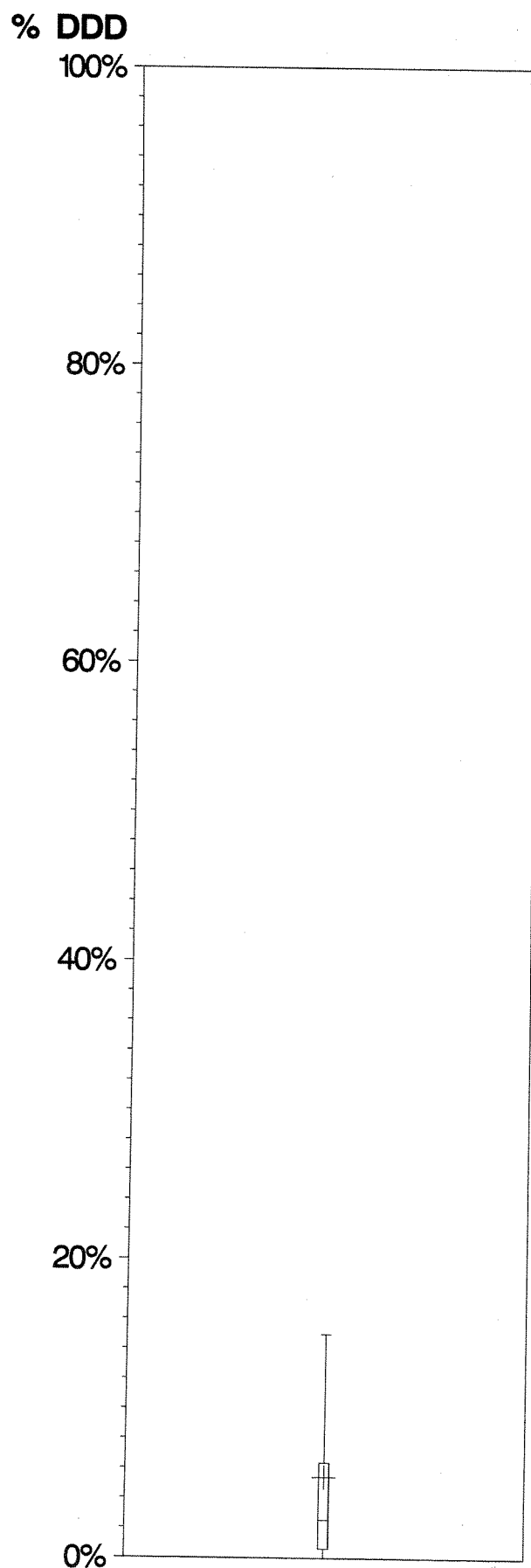

4.4.6 Het percentage van nieuw vergoedbare geneesmiddelen op het totaal van de voorgeschreven geneesmiddelen

Dit percentage is voor de huisartsen quasi verwaarloosbaar. De nieuw vergoedbare geneesmiddelen (zie bijlage 1) vallen voor het grootste gedeelte buiten het domein van de huisartsen.

Opmerking: In de lijst van NCE's wordt geen rekening gehouden met nieuwe indicaties voor reeds terugbetaalde geneesmiddelen.

Erkende huisartsen.
Percentage (in DDD) generica
van het totaal van de geneesmiddelen met hetzelfde werkzaam bestanddeel

4.4.7 Het percentage van generica op het totaal van de geneesmiddelen met hetzelfde werkzaam bestanddeel.

Deze indicator vertoont een asymmetrische verdeling met een matige spreiding. De mediaan bevindt zich op 4 %. Dit betekent dat de overgrote meerderheid van de huisartsen deze vorm van geneesmiddelen quasi nooit voorschrijft. Een beperkt gedeelte artsen slaagt er in om 10 % generische geneesmiddelen te gebruiken. Wat vergoedbare geneesmiddelen betreft, kan men dus nog niet spreken van een doorbraak van deze middelen in 1999.

5. CONCLUSIE EN PERSPECTIEVEN

In de vierde editie van de 'Farmaceutische Kengetallen van de Farmaceutische Verstrekkingen in de Ambulante Praktijk' heeft u kennis gemaakt met een beperkt gedeelte van de informatie die over het jaar 1999 werd ingezameld in het kader van Farmanet. Om dit uniek gegevensbestand optimaal te exploiteren stelt het RIZIV geanonimiseerde gegevens ter beschikking van wetenschappelijke verenigingen met het oog op het verrichten van onderzoek op het gebied van farmaco-epidemiologie en farmaco-economie.

Ook in verband met de methodologie voor het analyseren van voorschrijfgegevens is er nog veel wetenschappelijk onderzoek vereist. Wij moeten andermaal vaststellen dat er nog geen objectieve wetenschappelijke validatie gebeurd is van de zogenaamde indicatoren van het voorschrijfgedrag. Zelfs in de internationale context zijn er hieromtrent weinig studies beschikbaar. Het voorstellen van deze indicatoren is daarom eerder illustratief. Het is op dit ogenblik niet verantwoord deze te gebruiken voor het op objectieve wijze beoordelen van het voorschrijfgedrag.

Als wij naar de kostprijs kijken, valt onmiddellijk op dat zowel bij huisartsen als specialisten de volgende klassen geneesmiddelen een belangrijke plaats innemen, met name de antihypertensiva (met de selectieve betablokkers, ACE-remmers, sartanen en calciumantagonisten), de antidepressiva van het type serotonineheropname-remmers en de protonpompremmers. Het Comité voor de Evaluatie van de Medische Praktijk inzake Geneesmiddelen in samenspraak met de Minister en het RIZIV heeft dan ook besloten om deze klassen als onderwerp te nemen van een consensusvergadering. Deze bijeenkomsten hebben tot doel om de voorschrijver therapeutische richtlijnen aan te reiken die enerzijds gestoeld zijn op wetenschappelijke evidentie maar tevens gericht zijn op de Belgische praktijk.

Van de volgende consensusvergaderingen is het verslag van de jury beschikbaar op <http://www.riziv.fgov.be/care/nl/farmanet/consensus/index.htm>

- *De plaats van geneesmiddelen bij chronisch perifeer arterieel lijden.*
- *De plaats van geneesmiddelen in de behandeling van arteriële hypertensie.*
- *Doelmatig gebruik van antibiotica bij acute infecties van neus-keel-oren en de onderste luchtweg in de ambulante praktijk.*
- *Het doelmatig gebruik van geneesmiddelen bij astma.*

Van de volgende recente consensusvergaderingen zal het verslag eerstdaags beschikbaar zijn:

- *Het doelmatig gebruik van antibiotica bij acute enteritis en bij acute urogenitale infecties in de ambulante praktijk (24 oktober 2001).*
- *Het doelmatig gebruik van de hypolipemiërende geneesmiddelen (28 mei 2002).*

In de toekomst zullen de geneesmiddelengegevens uit Farmanet kunnen worden gekoppeld aan patiënteelgegevens. Het patiënteel van een huisarts is zijn aantal behandelde patiënten opgedeeld volgens bepaalde karakteristieken (het geslacht, de sociale categorie, de leeftijdscategorie).

Lijst van de New Chemical Entities (NCE's) - Kengetallen 1999

Benaming	Jaar van aanneming
DORNASE ALFA (DESOXYRIBONUCLEASE)	96
RISPERIDON	96
TRAMADOL	96
VENLAFAXINE	96
ADENOSINE	97
CEFPIROM	97
DOCETAXEL	97
FELBAMAAT	97
FLUDARABINE	97
FLUVASTATINE	97
FOSINOPRIL	97
FOSINOPRIL MET DIURETICA	97
INDINAVIR	97
INTERFERON BETA 1B	97
LAMIVUDINE	97
LOSARTAN	97
MELOXICAM	97
MEROPENEM	97
PANTOPRAZOL	97
RITONAVIR	97
SAQUINAVIR	97
STAVUDINE	97
TILUDRONINEZUUR	97
ALENDRONINEZUUR	98
ALGLUCERASE	98
BICALUTAMIDE	98
BOTULINUS TOXINE	98
EPTACOG ALFA (GEACTIVEERD)	98
FAMCICLOVIR	98
GEMCITABINE	98
MYCOFENOLZUUR	98
TACROLIMUS	98
ABCIXIMAB	99
AMIFOSTIN	99
ANASTROZOL	99
RIFABUTINE	99
RILUZOL	99

Hergroepering van de voorschrijvers volgens hun erkenningscodenummer

Groep	Omschrijving van de groep	Hergroepering	Erkenings-codenummer	Aantal voorschrijvers
1010	Algemeen geneeskundigen	Huisartsen	1.001+1.002	3.579
1015	Algemeen geneeskundigen in opleiding	Huisartsen	1.005+1.006	747
1020	Bijgeschoolde algemeen geneeskundigen	Huisartsen	1.003+1.004	13.851
1025	Bijgeschoolde algemeen geneeskundigen met een erkenning voor revalidatie	Huisartsen	1.007+1.008	3
1100	Stagedoend geneesheren	Specialisten	1.0xx	3.310
1110	Specialisten voor anesthesiologie	Specialisten	1.100	1.442
1121	Specialisten voor heelkunde of voor heelkunde met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.140+1.153	1.476
1122	Specialisten voor neurochirurgie of voor neurochirurgie met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.170+1.174	109
1123	Specialisten voor plastische heelkunde	Specialisten	1.210	170
1130	Specialisten voor gynaecologie	Specialisten	1.340	1.313
1140	Specialisten voor oftalmologie of voor oftalmologie met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.370+1.374	981
1150	Specialisten voor oto-rhino-laryngologie of voor ORL met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.410+1.414	592
1160	Specialisten voor urologie of voor urologie met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.450+1.454	333
1170	Specialisten voor orthopedie of voor orthopedie met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.480+1.494	850
1180	Specialisten voor dermato-venereologie	Specialisten	1.550	623
1191	Specialisten voor inwendige geneeskunde of voor inwendige geneeskunde met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.580+1.584	1.999
1192	Specialisten voor pneumologie of voor pneumologie met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.620+1.624	281
1193	Specialisten voor gastro-enterologie	Specialisten	1.650	358
1200	Specialisten voor kindergeneeskunde of voor kindergeneeskunde met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.690+1.694	1.323
1210	Specialisten voor cardiologie of voor cardiologie met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.730+1.734	770
1220	Specialisten voor neuropsychiatrie, voor neurologie, voor psychiatrie met of zonder erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.760+1.770+1.780+ 1.764+1.774+1.784	2.009
1231	Specialisten voor reumatologie of voor reumatologie met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.790+1.794	198
1232	Specialisten voor fysische geneeskunde of voor fysische geneeskunde met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.830+1.834	408
1240	Specialisten voor klinische biologie of voor klinische biologie met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.860+1.862	644
1250	Specialisten in de pathologische anatomie	Specialisten	1.870	213
1261	Specialisten in de röntgendiagnose	Specialisten	1.930	1.338
1262	Specialisten voor radio- en radiumtherapie of voor radio- en radiumtherapie met een erkenning voor revalidatie	Specialisten	1.960+1.964	137
1270	Specialisten in de nucleaire geneeskunde of specialisten met een dubbele erkenning waarvan één de nucleaire geneeskunde is	Specialisten	1.970+1.9710 tot 1.995+1.793+1.965+ 1.996+1.997	297
1280	Andere specialisten	Specialisten	1.xxx	218
1310	Doctors in de geneeskunde die daarbij licentiaat in de tandheelkunde zijn	Tandartsen	3.004	225
1311	Tandartsen	Tandartsen	3.001+3.002+3.003	7.387
1320	Specialisten voor stomatologie	Tandartsen	1.520+3.005	321